

Huhuja humanisteista podcast jakso 01

Äänitteen kesto: 30 min

Litterointimerkinnot

TUOMAS LIUS: Haastattelija

TAPIO HUTTULA: Vieras

ANNA LOGRÈN: Vieras

sa- sana jää kesken
(sana) epävarmasti kuultu jakso puheessa tai epävarmasti tunnistettu puhuja

(-) sana, josta ei ole saatu selvää

(--) useampia sanoja, joista ei ole saatu selvää

, . ? : kieliopin mukainen välimerkki tai alle 10 sekunnin tauko puheessa

[musiikkia]

TUOMAS LIUS:

Humanisti. Mitä ajatuksia tuo sana herättää sinussa? Kyllä. Yrittäjät ja työelämän edustajat, minä puhun nyt erityisesti teille.

Yhteiskunnat digitalisoituvat ja globalisoituvat. Tulevaisuus tarjoaa uusia haasteita. Mitä tehdä ja kenen puoleen kääntyä, kun haluat kasvuhakuisen yrityksesi erottuvan, olevan saavutettavissa ja kohtaavan erilaisia tarpeita sekä ihmisiä?

Tässä podcastissa laajennetaan kapeita käsityksiä ja stereotyyppioita humanisteista ja siirretään ummehtunut ajattelu syrjään. Minun nimeni on Tuomas Lius, ja tämä on huhuja humanisteista.

[musiikkia]

TUOMAS LIUS:

Albert Einstein on sanonut: ”en ikinä ajattele tulevaisuutta, se tulee aivan tarpeeksi aikaisin”. Tulevaisuus on aivan nurkan takana, mutta siitä huolimatta me emme tiedä, miltä se näyttää. Tavalliselle kansalaiselle tietämättömyys voi olla siunaus, mutta liiketoiminnan yrittäjän tulisi olla keihäänkärjessä, ennakoida, punnita faktoja, käyttää mielikuviutusta ja pohtia, miten tulevaisuuden arkeen voisi vaikuttaa eikä ainoastaan mukaila sen aaltoja.

Huomisen maailma tarjoaa yrityksille ja organisaatioille mahdollisuuksia, mutta edellyttää myös entistä enemmän laatikon ulkopuolelta ajattelua. Yhteiskunnan kiihtyvä monikulttuuristuminen ja automatisoituminen sekä toisaalta myös keskitetyn päätäntävalan asemaa horjuttava kuplautuminen ja intressiryhmien kärjistymisen asettavat haasteita liike-elämälle. Nämä haasteet eivät ole aivan vaivattomia. Onneksi sitä ei ole pakko kohdata ilman apuvoimia.

Huhuja humanisteista -podcastin ensimmäisessä jaksossa tarkastelemme humanistien roolia tulevaisuuden yhteiskunnassa ja erityisesti humanistisen osaamisen merkitystä työelämän näkökulmasta. Aiheesta ovat keskustelemassa Suomen itsenäisyyden juhlarahaston Sitran Osaamisen aika -projektissa vanhempana neuvonantajana työskentelevä Tapio Huttula. Sekä Humanistit uudistuvassa työelämässä eli HUMUS-hankkeen Anna Logrén.

Akateemisen maailman ja yrityselämän välillä vallinnut juopa on ollut hyvin todellinen jo hyvin pitkään. Mistä tässä kuilussa on kysymys?

TAPIO HUTTULA:

Siin voi olla monestakin asiasta kyse. Yks näkökulma on se, että miten me suhtaudutaan osaamiseen. Tää Suomihan on siitä metka maa, että me uskotaan osaamiseen ja ollaan kovin tutkinto-uskovaisia. Mut sitten siin on se toinen puoli. Kaikkia meidän koulutus-uudistuksia on aina vastustettu sillä lailla, että menee hyvä työmies tai nainen pilalle, kun se liikaa oppii.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

En tiedä, mutta tän tyyppinen ehkä pohdinta siitä, että mihin siitä sitten oikeasti on, jos on liian koulutettu siitä ihmisestä. Niin ehkä yrityksillä on haasteena miettiä, et mihin ne vois oikeasti hyödyntää sitä korkeaa osaamista.

ANNA LOGRÉN:

Tuohon voisin jatkaa, että yrityselämän ja tekniikan ja esimerkiksi lääketieteen tai metsätieteitten vuorovaikutushan on tunnetusti hyvinkin tiivistä ja varsin luonnollisena pidetty asia. Tavallaan voi kysyä, onko tätä kuulua edes olemassa.

Mut sit jos mietitään yrityselämän ja ihmistieteitten vuoropuhelua, niin se ehkä on paikoin tai ajoittain ainakin vähäistä tai ehkä yksipuolista. Ainakin mitä tulee sit jos mietitään nimenomaan humanisteja ja heidän kieli- ja kulttuuriosaamista ja sen potentiaalia. Niin sen tunnistamisessa yrityksissä on ehkä semmonen, voisko sanoa kapeikko.

TUOMAS LIUS:

No, mihin esimerkiksi korkeaa teknologiaa tuottava teollisuus sitten tarvitsee humanistia?

TAPIO HUTTULA:

Mä luulen, että yksi keskeinen asia on siinä, että humanistikoulutushan tuottaa ymmärrystä siitä, että mikä on ihminen ja miten hän toimii. Kun mietitään teknologista kehitystä, niin senhän pitäis noin pääsääntöisesti ainakin palvella ihmisiä. Eli sen ymmärtäminen mitkä ne ihmisen tarpeet on, miten hän käyttäytyy, miten hän on vaikka vuorovaikutuksessa keskenään, niin se hei-, sen pitäisi heijastua siihen, miten teknologiaa kehitetään. Ja miten sen hyödyt ikään kuin ihmisille ymmärretään. Tässä tavallaan teknologian ja ihmisen välisessä vuorovaikutuksessa nää humanistiset osaamiset on ikään kuin se, ehkä se liima-aine tai se selittäjäväli siinä, jos mietitään, et miten vaikka tuotekehitystä tehdään. Jos et sä ymmärrä ihmistä, niin ei se kone voi sitä ihmistä auttaa.

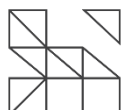
Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

ANNA LOGRÉN:

Ihan totta. Voin tosta jatkaa, että meillä varmasti kaikilla on kokemuksia siitä, että joku laite tai sovellus ei toimi. Se menee jumiin tai jotain vastaavaa. Tai yrityksen verkkosivuilta ei löydy helposti ja nopsaan sitä sisältöä tai tietoa, mitä etsii. Tai sitä ei vaan kerta kaikkiaan ymmärrä sitä sisältöä. Siit ei saa tolkkua.

Niin näkisin et oikeestaan toimialasta riippumatta tyytyväiset asiakkaat ja se yrityksen tuotteisiin, palveluihin sitoutuneet asiakkaat on se olennainen juttu, ja humanistit voi olla tässä työssä auttamassa.

TUOMAS LIUS:

Tossa aikasemmin oli puhetta siitä, et miten sitä humanistin työpanosta voi olla vähän vaikeampi mitata kun insinöörin työpanoksen merkitystä. Niin näkisin, että yrityksen menestystä puretaan numeroiksi. Niin voisi hyvinkin kuvitella, että on eroja sellasten yritysten välillä, jotka työllistää pelkästään insinöörejä, ja sitten niitten, keil on tämmönen heterogeenisempi valikoima työntekijöistä yrityksessään.

TAPIO HUTTULA:

Tää osaamisen ymmärtäminen ja tunnistaminen on itse asiassa aika keskeisiä kysymyksiä ollut täs meidänkin hankkeessa. Meilt on tulossa vielä semmoinen muistio, joka pohdii sitä, että mitä se edellyttää, että opittais tunnistamaan erilaista osaamista. Myös sitä mikä ei oo vielä ikään kuin tutkinnoissa sisällä ollut. Siihen muistioon on tulossa yksi hyvä kuva, mikä kertoo just siitä, miten olennainen kieli ja semmonen yhteisen ymmärryksen rakentaminen on.

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Että jos mietitään vaikka yritystä ja sen sisälläkin osaamisesta puhutaan eri kielillä. HR puhuu siitä jollakin tavalla, myynnin ja markkinoinnin ihmiset jollakin lailla. Siellä tuotannon ja teknologian kehittämisen puolella osaaminen saa erilaisia sanoituksia. Ja vielä monta muutakin. Tää on esimerkki siitä, miten yhden yrityksen sisällä voi olla monenlaisia kieliä, monenlaisia määritelmiä jollekin osaamiselle. Niin sit kun mietitään vielä isommassa kuvassa koko työmarkkinoilla, niin onhan sen osaamisen näkyväksi tekeminen ja tunnistaminen aina välillä tosi vaikeaa. Sen takia me tarvittais tämmöstä yhtenäistä kieltä ja käsitteitä siihen, et mikä on mitäkin osaamista.

Tää on yksi puoli siitä, ja siinä mielessä, kun puhutaan nyt humanisteista, niin tää kieli ja käsitteen määrittely on musta aika mielenkiintoinen. Koska kun mä näin sen kuvan tai kuulin sen kirjoittajilta, että tätä pohdintaa käydään, niin mä ostin sen heti. Koska se on sitä meidän eri yksilöiden tai toimialojen yritysten, minkä tahansa välillä käytävää rajanvetoa, että mikä on mitäkin. Mitä joku asia tarkoittaa? Mikä on sen, miten se pitää selittää? Niin silloin me puhutaan juuri näistä humanistisista osaamisista.

TUOMAS LIUS:

Entäs Tapio Huttula, jos puhutaan tästä huoneessa olevasta elefantista eli humanisti vastaan insinööri. Kumpi voittaa?

TAPIO HUTTULA:

Vois tietysti ajatella, kun itekin oon humanisti, että houkutus ois vastata, että humanisti tietysti. Mutta mä näen sen kyllä, niinku ylipäättäänkin tulevaisuuden työelämän, niin se on aina entistä enemmän yhteistyötä ja yhdessä tekemistä. Mä näen jotenkin niin, että kun tää teknologistuva maailma ja työelämä täs menee eteenpäin, niin me tarvitaan monenlaista teknologiaa. Mutta vähän viitaten tuohon edelliseen vastaukseeni: jos ei sitä teknologiaa osata soveltaa oikealla tavalla tai sitä ei osata kehittää ihmisen tarpeisiin, niin silloin tavallaan sillä teknologiallakaan eikä niillä tuotteilla tai palveluilla oo semmosta lisäarvoa meille kun on silloin, kun siinä on se humanistisen puolen ymmärrys tästä ihmisestä ja hänen toiminnastaan ja käyttäytymisestään.

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Eli mä näen paljon yhteistyömahdollisuuksia. Itse asiassa, jos mietitään vaikka tulevaisuutta, kun me mennään kohti entistä monimutkaisempia asioita, niin silloin me tarvitaan myös entistä monenlaisempaa osaamista. Silloin pitää olla insinöörejä, pitää olla kasvatustieteilijöitä, humanisteja, monia osaamisia yhtä aikaa läsnä, että ne hyvät ratkaisut syntyvät. Sitä kautta mä uskon, että kaikenlaiselle monipuoliselle osaamiselle on kyllä sijansa.

ANNA LOGRÉN:

Tuohon kyllä helppo yhtyä tuohon ajatukseen laaja-alaisesta tämmösestä moniammatillisesta yhteistyöstä. Et sitä ehdottomasti tarvitaan entistä enemmän. Näänkin, että on viisautta yrityksissä pyrkiä rakentamaan siltoja ja yhteyksiä eri alojen edustajien välillä. En missään nimessä halua rakentaa vastakkainasettelua tai vahvistaa sitä kovien ja pehmeiden tieteen tuottaman osaamisen välillä. Mut näen että jos yritys, joka tähtää kansainvälisille markkinoille, et jos sillä on hyvä tuote, mutta ei oo miettinyt esimerkiksi sen kohdemaan kieli- ja kulttuurikysymyksiä eikä oo ottanut siihen tuotekehitykseen vaikka mukaan asiantuntijoita, joilla ois annettavaan nimenomaan tähän puoleen, niin väitän, että kovin pitkälle ei ainakaan menestyksen mittareilla sitten päästä tai pötkitä.

TUOMAS LIUS:

Entäs Anna Logrén, HUMUS-hanke luotiin vastaamaan haasteisiin humanistien, erityisesti generalistien työllistymisessä. Kuinka HUMUS-hanke konkreettisesti auttaa opiskelijoita ottamaan askelia akateemisen maailman ulkopuolella?

ANNA LOGRÉN:

Me on tässä hankkeessa eri tavoin rohkaistu opiskelijoita ottamaan selvää ja tutustumaan monipuolisesti eri alojen työtehtäviin niin yksityisellä kuin julkisellakin sektorilla. Toisin sanoen, että kirjallisuuden opiskelijan ei oo pakko hakeutua tai ehtiä työpaikkaa ensisijaisesti vaikka kirjastoalalta. Tai perinteentutkijan hakeutua museoalalle. Vaan niinku pyritty avaamaan silmiä, että heidänkin osaamiselle ehdottomasti voisi olla kysyntää nimenomaan siellä yrityspuolella hyvin monenlaisissa erilaisissa tehtävissä.

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Jos sitten ajatellaan humanistien työllistymistä, niin on tärkeitä kehittää niitä työelämävalmiuksia oikeestaan sieltä opintojen alkuvaiheista asti ja ottaa selvää tosiaan niistä erilaisista toimenkuvista. Myös siinä opintojen aikana eri muodoissa kerätä näyttöä siitä omasta osaamisesta ja harjotella sitä oman osaamisen havainnollistamista, sanottamista ikään kuin työelämän kielelle ja kielellä. Vähän niinku mitä Tapio tossa alussa viittasi.

Ja me onkin sitten on tarjottu mahdollisuuksia keskustella yritysten kanssa, työelämän edustajien kanssa vaikkapa yritysvierailujen muodossa. On järjestetty vierailuluentoja. Meillä on mentorointiohjelma toista kertaa tässä käynnissä tai meneillään. On yritysvetosisia kursseja suunniteltu ja toteutettu tässä syksyn aikana. Sitten tietenkin kehitetty tätä työelämälähtöisten opinnäytteiden tekemistä. Eli tällösten toimeksiantojen tekemistä opinnäytteinä.

Ajattelen, et näitä toimeksiantoina tehty opinnäytteet on opiskelijan työllistymisen kannalta ikään kuin parhaassa tapauksessa ikään kuin tällaisia käyntikortteja. Tai selkeitä näyttöjä siitä, että millaista hänen osaamisensa on ja mihin kaikkialle se soveltuu. Ja näin sitten jouduttaa sitä työllistymistä.

TAPIO HUTTULA:

Me ollaan menossa siihen maailmaan, jossa niin yliopistojen kuin muidenkin oppilaitosten suhde työelämään tulee muuttumaan. On pakko ikään kuin se kohtaamispaikka, miten yritykset ja työelämä kohtaa sen oppimisprosessin, niin sitä täytyy tuoda lähemmäksi. Koska muuten ikään kuin se kiinnittyminen työelämään voi siirtyä turhan kauaksi ja myös sitten se kiinnittyminen vaikka sinne paikalliseen työelämään ja työmarkkinaan niin ei synnykään.

Kun väestöselvitys tehtiin tos viime vuonna ja tänä vuonna pohdittiin näitä osaajien liikkuvuus kysymyksiä, niin monilla alueilla on oikeasti täs kohtaannossa aika isoja ongelmia ja ihan osaajien riittävydessäkin. Paras väline ikään kuin sitouttaa ne opiskelijat sinne alueelle on se, miten opintojen aikana tehdään yritysten kanssa ja työpaikkojen kanssa sitä yhteistyötä. Silloin kun opitaan näkemään, et mitä osaamista toisella on

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

syntymässä ja mitä on ne ikään kuin työelämän tarpeet ja tarjoamat mahdollisuudet, niin silloin tää työllistyminen myös sujuvoituu.

[musiikkia]

TUOMAS LIUS:

Sit jos kaivetaan tuo kristallipallo esille ja katsotaan tulevaisuuteen. Tulevaisuuden ammatit. Kehittyvä ja uskottavasti kilpailukykyinen Suomi. Mitä sekä organisaatioiden että oppilaitosten tulisi ottaa huomioon jo tänään?

TAPIO HUTTULA:

Jos mä lähen tuosta, niin ainakin yksi näkökulma on sen pohtiminen, että mikä on se teknologinen kehitys ja minkä tyyppistä työtä se siirtää tekoälylle, roboteille, automatiikalle. Niin joku viisas on sanonut niin, että kaikki se, mikä on tehtävissä määrämuotoisesti toistuvasti, niin se tullaan korvaamaan joko roboteilla tai tekoälyllä tai jollakin muulla.

Eli jos on niin ikään kuin (palastettavissa) [0:14:48]. Mitä monimutkaisemmaksi menee ne asiat, mitä tehdään, ja mä ite sanoisin mitä enemmän myös on kyse ihmisen ymmärtämisestä, niin siellä puolella tekoälyt ja myös automatiikka on heikompi. Eli tässä varmaan tapahtuu sillai, että joitakin nykyisiä, ja oon aika varmakin, että joitakin tehtäviä ihan suorastaan poistuu. Meidän kaikkien työtehtävät jotenkin muuttuu tän teknologisen kehityksen myötä.

Mut sit syntyy paljon uusia työtehtäviä. Esimerkiksi vaikka jos puhutaan datataloudesta. Miten meidän itse kunkin dataa voidaan käyttää? Ihan hillittömän isoja eettisiä ja moraalaisia ja tämmösiä periaatteellisia kysymyksiä, jotka on varmaan sitä työtä, mikä kuuluu ihmisten tehdä. Tai sit kun puhutaan siitä, että miten ongelmia ratkaistaessa luovuuden merkitys nousee. Aivan varmasti tarjoaa taas ihmisille työtä.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Eli tavallaan tässä tulee jonkunlainen uudenlainen työnjako koneiden, tekoälyn, automatiikan ja ihmisen välillä. Mut mä en oo semmonen pessimisti. Mä usko, että työtä tulee kyllä aina olemaan, mut se vaan muuttaa muotoaan. Sen takia on itse asia aika tärkeää se, mihin Anna viittas tuossa, että miten yksilöt jo opintojen aikana oppii tunnistamaan sitä, mihin hänen osaamistaan voidaan käyttää. Eli jos ihmisellä on hyvä ymmärrys omasta osaamisesta, hän näkee sen soveltamismahdollisuudet myös niistä perinteisistä tehtävistä uusille urille. Tämmönen osaamis-identiteetin vahvistaminen jo opintojen aikana on tärkeää, koska se on se voimavara, jolla ihminen ikään kuin löytää niitä uusia oman osaamisensa soveltamispaikkoja ja niitä yksilöllisiä mahdollisuuksia.

TUOMAS LIUS:

Mitenkäs sitten jos mietitään tätä oppilaitosten ja yritysten välistä yhteistyötä tulevaisuudessa? Että miten varmistetaan, että oppilaitokset pysyy myös siinä ajanhermolla? Että nää innovaatiothan tapahtuu yleensä siellä yritysmaailmassa. Että miten sitten oppilaitokset pystyy vastaamaan siihen, reagoimaan siihen, tarjoamaan työmarkkinoille ihmisiä, keillä nämä tietotaito tai tiedot siinä vaiheessa eivät ole jo vanhentuneita siinä vaiheessa, kun he valmistuu?

TAPIO HUTTULA:

Jos ikään kuin oppilaitosten, yliopistojen se oppimisprosessi ja työelämän oppimisprosessit on mahdollisimman lähellä toisiaan, niin silloin tapahtuu sitä ristiin oppimista. Koska se mikä täs meidänkin työs on ollu ihan keskeinen asia on se, että meidän pitää pystyä huomioimaan se työssä tapahtuva oppiminen ja myös se takaisinkytkentä koulutukseen. Eli miten koulutusjärjestelmä oppii työelämästä. Me ajatellaan liian yksioikoisesti tää helposti niin, että oppilaitokset, yliopistot ja muut on niitä, jotka tuottaa osaamista ja työelämä ikään kuin ottaa sitä vastaan. Mutta tuo, minkä kuvasit, tarkoittaa just sitä, että työssä syntyy myös paljon osaamista. Koulutusjärjestelmän pitäisi olla mahdollisimman hyvin perillä siitä, että mitä se uus on. Silloin tää tämmönen kaikkinaisen vuorovaikutuksen lisääminen näiden kahden asian välillä on se lääke. Se on myös lääke ennakointihaasteisiin minusta.

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

TUOMAS LIUS:

Itse olen ammatiltani kirjailija ja paljon tulee mielikuvitusmaailmassa vietettyä aikaa ja mietittyä tollasia, paljon asioita semmosella "mitä jos" -kysymyksen johdattamana. Tulevaisuuden ammatit, minkälaisia moraaliseettisiä kysymyksiä ne pitääkään sisällään, niin sitä kautta erään insinööriystäväni kanssa kävin tuossa joku aika sitten tällaisen keskustelun aikamatkustuksesta. Itse sanoin siinä sitten tommosena humanistina, että minun mielestä aikamatkustuskonseptissa on kiinnostavinta se, että minkälainen vastuu sillä aikamatkustajalla on. Että jos hän palaa menneisyyteen mukanaan se tieto, mikä hänellä on tästä nykyhetkestä, niin mitä hänen täytyy varoa, mitä hänen täytyy olla tekemättä, sanomatta siinä ajassa.

Sitten tää insinööriystäväni katto minua vähän sellainen tyhjä katse silmissään ja kysy, että ai että tuo on sinun mielestä aikamatkustuksessa kaikista kiinnostavinta. Et minusta se teknologia on siinä ehdottomasti se kiinnostavin. Miten hän pääsee sinne menneisyyteen ja se että?

Mutta joo tuossa ollaan nyt juuri tämän perustavanlaatuisen kysymyksen äärellä. Et me tarvitaan nimenomaan se silta sinne teknologian maailman ja humanistien välillä. Että en sano, että aikamatkustus on yksi näistä tulevaisuuden ammasteista, mutta se on aika hyvä esimerkki siitä, et miten tällaisessa jutussa, mitä on ehkä vielä tällä hetkellä mahdoton kuvitellakaan, niin miten tullaan tarvitsemaan näitä kahta eri heimoa, jos näin voisi sanoa.

ANNA LOGRÉN:

Aikamatkukseen liittyen, joo elikkä me tarvitaan myös semmosia tiloja ja paikkoja, vaikka yrityksissäkin, jossa mietitään strategiaa ja tuotekehittelyä ja mitä ikinä, niin tilaa sille hullullekin ideoinnille ja tällösten mahdollisten maailmojen luomiselle ja pallotelulle. Koska sitä kautta sitä tulevaisuutta, toivottua tulevaisuutta myös tuotetaan ja rakennetaan.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

TAPIO HUTTULA:

Tuon teidän pohdinnan päälle on helppo rakentaa semmoinen ajatus siitä, kun ite on tulevaisuustalosta. Meillä pitäis koko ajan olla kovin etukenossa ja miettiä, mitä se tulevaisuus vois olla. Niin meil on nää meidän ennakkoinnin puolen ihmiset on tuottanut tämmösen Tulevaisuustajuus-konseptin, joka ikään kuin tukee sitä tulevaisuusajattelua. Siin on yksi semmoinen hyvä kuva. Eli tämmönen 1900-luvun alun pohtija oli kuvitellut tulevaisuuden koulua. Mua se puhuttaa kovin paljon, koska siinä tulee tää tietty ristiriita meidän oletusten haastamisen vaikeudesta.

Eli siin on kuva, jossa on pulpettia ja luokassa poikia semmoiset propellit tai hatut päässä, josta menee johdot semmoiseen koneeseen, mihin syötetään tietoa ja tietokirjoja. Sitä pyöritetään, ja opettaja ikään kuin lappaa sinne koneeseen tietoa. Tää oli hänen ajatus siitä uudesta koulusta. Musta siinä on tavallaan mielenkiintonen just se, että hän on löytänyt sen, että teknologia jotenkin varmaan sitä oppimista ja koulua muuttaa, mutta hän ei ollut kyseenalaistanu sitten sitä oletusta, että kaikki ne oppilaat oli poikia. Se opettaja oli selvästi auktoriteettiasemassa suhteessa niihin. Heille ikään kuin työnnettiin tietoa, mitä tää opettaja oli miettinyt. Eikä puhettakaan siitä, että se oppiminen olisi tämmöinen vuorovaikutteinen ja opiskelijat olis siin jotenkin mukana.

Mielikuva just siitä, että miten me nää mahdollisuuksien maailmat, ne ihan ne meidän perusajatusten oletukset murretaan ja nähdään avarammin näitä asioita. Se on sen Tulevaisuustajuus-harjoitukseen ehkä keskeisin viesti. Se menee musta siihen vähän, mitä Anna tuossa kuvasit justiin, et miten tärkeää se semmoinen luovuuden ja erilaisten mahdollisuuksien löytäminen on.

[musiikkia]

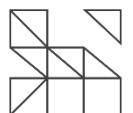
Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

TUOMAS LIUS:

Jos tässä tulevaisuudessa pysytään vielä hetki, niin Anna Logrén HUMUS-hanke on lähestymässä loppuaan. Minkälaisen perinnön se on jättämässä?

ANNA LOGRÉN:

No, jos ajatellaan opiskelijoita, jotka tässä kolmen vuoden aikana on opintojaan suorittaneet, niin kyllä heillä on varmasti työkalupakissaan paljonkin sellaisia valmiuksia ja näkemystä ja osaamista, jota he voi sitten aidosti ottaa käyttöön siellä työelämässä. Ylipäätään tietää, et mihin suunnalle kannattaa tarjota sitä osaamistaan, mistä lähteä liikkeelle, kun töitä etsii. Ajatellaan nyt tätä Pohjois-Karjalan aluetta vaikkapa. He tuntee varsin hyvin nyt, että millainen tää kenttä täällä on. Sit jos ajatellaan tota alueen työelämää, niin mä toivon kyllä, että tällä seudulla nyt tiedettäs entistä, aiempaa paremmin se, että mihin kaikkialle humanistit taipuu. Mitä kaikkea he osaa? Miten heidän osaamistaan voi ottaa aiempaa monipuolisemmin käyttöön?

TAPIO HUTTULA:

Tää projektien kautta kehittäminen on mielenkiintoinen kysymys. Me ollaan tuossa kevään aikana yhdeksän alueen kanssa tehty tämmöstä Alueiden osaamisen aika -työtä, (jossa --) [0:23:17] yhdessä kehittäminen oli yksi teema. Siitä tulee kyllä mieleen juuri niin kuin Anna tos kuvas, että kehittämisen pitäis pystyä rakentamaan semmoisia pysyviä uusia toimintamalleja. Just tää vaikka alueen yhteistyökuvioiden tiivistys niin, että se semmoinen erillisyys, työelämän ja oppilaitosten välinen erillisyys vähän hälvenis siitä. Kaiken tämmöisen kehittämistyön, jos se rakentuu pitkäjänteisesti, niin se tarkoittaa myös sitä, että ikään kuin rakennetaan aikaisemman päälle ja varmistetaan sitä, että se vaikuttavuus siinä hankkeessa kasvaa.

Että tästä me kuultiin aika paljon näiltä alueilta. Just vähän haastetta siitä, että jos ne hankkeet on liian pistemäisiä tai et niis ei oo tämmöstä pitkäjänteisyyttä, niin niiden vaikutukset ei meinaa olla kovin kummosia. Eli silloin just pystytään rakentamaan niitä pysyviä uusia toimintamalleja, niin sitten siitä jää myös pitempiaikaista vaikutusta.

TUOMAS LIUS:

Tähän loppuun niin onko vielä jotain terveisiä sinne työelämän, yritys-elämän edustajille, mitä haluaisitte vielä mieleen sanoa? Sellasta, jotain sellaista asiaa, aihetta, mitä tässä keskustelun aikana ei olla vielä sivuuttu?

TAPIO HUTTULA:

Mä ehkä sanoisin rohkeuden. Kun yritykset miettii tulevaisuuttaan, niin täytyy rohkeasti katsoa sinne eteenpäin ja myös tunnistaa se, missä tarvitaan apua. Eli tavallaan yritysten se oman osaamisen ymmärtäminen. Mitä me osataan ja mitä me ei osata, voi olla hyvä ensimmäinen pohdinta, kun mietitään, että mihin me tarvittais apua vaikka yliopistosta ja sieltä humanisteilta. Eli tavallaan itse kukin, kun miettii siellä omassa yrityksessään liiketoimintamahdollisuuksia, niin löytää ne asiat, mihin voi hakea ulkopuolelta apua. Koska ei yrityksenkään tarvitse kaikkea yksin osata. Se, että paikalla tai alueella on hyviä oppilaitoksia, yliopistoja, niin sehän on ihan hirveä voimavara, jos sitä osataan vaan hyödyntää.

ANNA LOGRÉN:

Et ei pidä arastella ottaa yhteyttä korkeakouluun ja yliopistoihin, vaikka se voi alkuun ehkä näyttää semmoselta suurelta vaikeasti tavoitettavalta tai saavutettavalta instituutiolta, möhkälemäiseltä organisaatiolta. Että rohkeasti vaan kysymään neuvoa ja ottamaan yhteyttä, niin aivan varmasti sieltä lanka ikään ku alkaa keriytyä sitten ratkaisuksi ja konkreettiseksi avuksi ja tueksi.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

TAPIO HUTTULA:

Yritysten ja oppilaitosten välillä on eri kieli siinäkin. Ei välttämättä niin kun varsinkin PK-yrityksissä ei välttämättä edes tiedetä, et mitä se koulutustarjonta, mitä on, niin mitä se oikeasti konkreettisesti tarjoaa. Sit toinen iso haaste on tällainen erilainen aikarytmi. Yritysten tarve on ollut jo eilen, mieluusti huomenna, ja oppilaitosten kyky niin nopeaan vastaukseen on aina tietysti haasteellinen, koska sykli on erilainen. Eli tavallaan nää on niitä selityksiä, minkä takia tää suhteen rakentaminen vaatii semmosta pitkäjänteisyyttä ja toistensa ymmärtämistä ja oppimista toisista.

ANNA LOGRÉN:

Oon samaa mieltä. Juuri tuohon aikakysymykseen, aikasyklin ikään kuin erilaisuuteen liittyen tai siihen on kyl todellakin törmätty. Että jos ajattelee näitä meidän kurssitoteutuksia tai yritysveitoisten kurssien rakentamista tai projektitöitä, niin me ollaan saatu aivan valtavasti aiheita ja tarpeita kartoitettua, et mitä paikallisilla yrityksillä on. Mut niinku Tapio tos sano, niin ei pystytä ehkä vastaamaan semmosella hyvin nopealla sykkeellä, vaan se saattaa sitten kestää useita kuukausia, että päästään sinne kurssin aika-
tauluun ja sen mukaisesti toteuttamaan sitä työtä tai projektia vaikka viemään eteenpäin.

Et se todellaki on yks iso haaste tässä. Mut jos sen hyväksyy, jos yrityksellä on sellaista tahtoa ja halua panostaa siihen oman toimintansa kehittämiseen pitkäjänteisesti, niin sitten kyllä voi luottaa siihen, että (riittää) [0:27:18] resursseja yliopiston suunnalta vaikka nyt opiskelijoitten toteutuksina. Niin kyl niitä saa, apua ja neuvoja saa. Mut se tosiaan vie sen oman aikansa. Mutta uskon, että se panostus kyllä sikäli kannattaa.

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

TAPIO HUTTULA:

Ja ehkä yliopistojen suuntaan on sitten se tietty palvelumuotoilutarve. Eli kannattaa myös miettiä, että miten se meidän oma tekeminen ja omat palvelut pystytään viestimään sinne yritysmaailmaan vähän selkeämmin tai ehkä yksinkertaisemmin ja vähän yhden luokun periaatteenkin kautta. [musiikkia] Et tän tyyppisiä asioita, kun lähetään tekemään, niin se yhteys on helpompi rakentaa sitten.

Musta niinku tää yliopistojen ja yritysten välinen suhde niin se on suuri potentiaali. Se on suuri mahdollisuus. Jos mietitään vaikka tämmöstä kovan luokan teknologiayritystä, niin jos se osaa liittää siihen sen yliopistollisen osaamisen, vaikka humanistien ymmärryksen ihmisistä, niistä potentiaalisista asiakkaista, niin sen yrityksen mahdollisuudet tuplaantuu tai triplaantuu. Se musta hyvä sanoa, että hyödyntäkää sitä potentiaalia, mikä teillä on. Miettikää sitä, mitä osaamista meiltä puuttuu. Se on myös yritysten puolella varmaan semmosta vähän niinku kriittistäkin punnintaa, että ymmärretäänkö me kokonaisuena se asiakkaamme ja sen tarpeet.

[musiikkia]

TUOMAS LIUS:

Kiitoksia. Ja kiitos keskustelusta Anna Logrén ja Tapio Huttula. Tähän päättyy Huhuja humanisteista -podcastin ensimmäinen jakso.

[musiikkia]

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Huhuja humanisteista podcast jakso 02

Äänitteen kesto: 32 min

Litterointimerkinnot

T:	Haastattelija, Tuomas Lius
A:	Haastateltava, Anna Haverinen
N:	Haastateltava, Niina Hattunen
sa- (sana)	sana jää kesken epävarmasti kuultu jakso puheessa tai epävarmasti tunnistettu puhuja
(-)	sana, josta ei ole saatu selvää
(--)	useampia sanoja, joista ei ole saatu selvää
[tauko 10 s]	vähintään 10 sekunnin tauko puheessa
, . ? :	kieliopin mukainen välimerkki tai alle 10 sekunnin tauko puheessa

[musiikkia]

T: Humanisti. Mitä ajatuksia tuo sana herättää sinussa? Kyllä, yrittäjät ja työelämän edustajat, minä puhun nyt erityisesti teille. Yhteiskunnat digitalisoituvat ja globalisoituvat. Tulevaisuus tarjoaa uusia haasteita. Mitä tehdä ja kenen puoleen kääntyä, kun haluat kasvuhakuisen yrityksesi erottuvan, olevan saavutettavissa ja kohtaavan erilaisia tarpeita sekä ihmisiä? Tässä podcastissa laajennetaan kapeita käsityksiä ja stereotyyppioita humanisteista ja siirretään ummehtunut ajattelu syrjään. Minun nimeni on Tuomas Lius, ja tämä on Huhuja humanisteista.

[musiikki jatkuu]

T: Voivatko humanistit muuttaa bisneksen? Wikipedia antaa liiketoiminnalle määritelmän: ansiotarkoituksessa tehtyä taloudellista toimintaa, jonka tarkoituksena on joko luoda pääomaa ja voittoa tai vain ylläpitää omaa toimintaansa. Humanismin Wikipedia puolestaan kuvailee seuraavasti: länsimaissa renessanssin myötä noussut kulttuurivirtaus sekä aatteellisena käsitteenä ihmisyyteen perustuva elämäntattomus. Ei käy kieltäminen, etteikö kysymyksessä olisi kaksi erilaista maailmaa ajattelutapoineen, termeineen ja arvoineen. Mutta kun katsotaan mustavalkoisen kärjistyksen ja ennakkokäsitysten ohi, mitä annettavaa niillä on toisilleen?

[musiikki loppuu]

T: Huhuja humanisteista -podcastin tämänkertaisen jakson teemana on: voivatko humanistit muuttaa bisneksen? Vieraanamme tällä kertaa ovat filosofian tohtori designantropologi Anna Haverinen. Hei, tervetuloa!

A: Kiitos, kiitos.

T: Ja Joensuun popmuusikoiden toiminnanjohtaja Niina Hattunen, tervetuloa.

N: Kiitos.

T: Ihan heti alkuun ihan omasta uteliaisuudestani kysyn, Anna, mitä designantropologi tekee?

A: Designantropologi on mukana sekä suunnittelussa että muotoilussa tällönsenä ihmisymmärryksen asiantuntijana. Tekee tosi tiivistä yhteistyötä muun muassa graafikoiden ja muiden designereiden ja mun tapauksessa myös koodareiden ja

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

kauppatieteilijöiden ja kaikkien tällästen kanssa. Pyrkii tuomaan ymmärrystä siihen, että mitä ihmiset tekee, ja miks ne väittää tekevänsä jotain ihan muuta. [huvittuneena] Tyypillisesti.

T: Okei, mielenkiintosta, hyvä. Teillä kummallakin on jo vuosien kokemus bisneselämästä ja liiketoiminnasta ja myös tausta humanistina. Ja itselläni ei ole kumpaakaan, ja sen takia tällasena täysin ulkopuolisena voisin näin niinkun ajatusleikkimäisesti laittaa päähäni nyt sen bisnesmaailman edustajan hatun ja kysellä kysymyksiä, kuvitella, että olen rekrytilanteessa ja katselen noita työhakemuksia ja mietin, että no, niin no, täs on näitä humanisteja, että mitäs annettavaa heillä onkaan bisneksen maailmaan. Niin mitä annettavaa humanisteilla on bisneksen maailmaan?

A: Tyypillisesti tietenkä se, että katotaan vähän muutaki ku vaan sitä koulutusta tai sitä tutkintotitteliä. Toivottavasti kurkataan sieltä cv:stä myöskin, että mitä itse asiassa tehäviä on myös tehnyt, koska se varsinaisesti tutkinto ei yleensä suoraan kerro sitä, että mitä kaikkee muuta on. Mutta tietenkä, et jos suoraan koulunpenkiltä hyppää, niin siinä vaiheessa pitää ymmärtää myöskin se, minkälaisia opintoja on ehkä mahdollisesti tehny, ja minkälaista sovellettavaa osaamista sieltä löytyy. Sieltä voi löytyy, humanisteissa on tilastotieteilijöitä, laadullisen tutkimusmateriaalin ymmärtäjiä ja niinku hyvin tällai laajasti yhteiskuntaa ja ihmisiä ymmärtäviä ihmisiä, jotka sopii tosi hyvin kehittävään työhön mun kokemuksen mukaan.

N: Sit taas itselläni... Olen siis humanisti ja olen myös kauppatieteen maisteri, et peilaan itseäni kahden tiedekunnan kautta, mutta koen olevani ennen kaikkea ensisijaisesti humanisti, jolla on sit vähän tämmönen toinen viitta päällä. Mut itsellä taas sitten omassa siinä ajattelussa ennen kaikkee korostuu humanistina se semmonen kriittinen ja analyttinen ajattelu, mikä on taas omassa työelämässä ollu äärimmäisen tärkeetä. Ja erityisesti toki nyt, kun toimin tälläsessä elämystalousalalla. Eli me myydään aineetonta elämystä, jota ei ole sellaisenaan olemassa, tai se tulee joka kerta jokaiselle asiakkaalle aina uudenaalaisena ja omanlaisena. Ja meidän pitää joka vuosi alkaa alusta, me myydään joka vuosi se elämys uudestaan. Eli kaikki liput pitää festivaaleille myydä.

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Niin tää on semmonen hahmottomaton paketti, joka vaatii tosi paljon. Ja itse koen, et nimenomaan semmonen kriittinen ja analyttinen ajattelu, osaa sitoa niitä asioita monelta eri kantilta. Sit meillä korostuu myös se, et osaa etsiä sitä tietoa. Sit näkee ehkä vähän pintaa syvemälle, et nää asiat... Festivaalinkin myyminen, se on tosi monimutkasta. Siinä tarvitaan numerotietoa, mut siinä tarvitaan myös tosi paljon muuta.

T: Joko voi humanistien vaikutuksesta puhuu, et joko voidaan siis puhua, että humanistit ovat jo uudistaneet bisneselämän vallitsevia käytäntöjä? Tai jos eivät vielä tommossa isossa kuvassa, niin millä keinoilla tommonen uudistaminen voisi tapahtua?

A: Mun näkemyksen mukaan tätä uudistamista on tapahtunu jo itse asiassa liike-elämän sisältäpäin tosi vahvasti. Meil on tullu tämmöset inhimilliset arvot, ja puhutaan paljon tunteista työelämässä ja paljon siitä yksilöllisyyden ja tämmösestä ehkä merkityksellisyyden kokemuksesta. Ja tää liittyy osittain siihen, että meillä on totta kai työelämässä tapahtunu myös tämmönen sukupolvenvaihdos, ja on vähän nuorempaa jengiä siellä töissä, jotka arvostaa vähä erilaisia asioita, niin tää on myös johtamiskysymys.

Mutta myöski se, että on huomattu, että tää tämmönen arvopohjanen liiketoiminta on kaikista kannattavinta. Eli se, et me pystytään tuottamaan arvoa, me pystytään tunnistamaan se arvo oikeilla menetelmillä tarpeeksi luotettavasti ja tarpeeksi hyvin. Ja me pystytään suunnittelemaan sitä toimintaa sillä tavalla, et miten me voitaisiin tuottaa sitä arvoa, eikä niinkään, että, hmm, meillä olisi kätevää, jos me tehtäisiin näin, tai me uskotaan, että me voitaisiin tehdä näin. Vaan sen sijaan lähdetään oikeesti kuuntelemaan sitä kohderyhmää ja sitä loppuasiakasta, nii tää on mun mielestä muun muassa palvelumuotoilun avulla lyöny hirveen hyvin läpi.

N: Ja sitte taas omalla puolella, nii meillä taas ehdoton on luovuus, et me tarvitaan luovia ihmisiä, sitä luovuutta, joka osaa kattoo niitten numeroitten taakse ja analysoida asioita. Niin se luovuus, se korostuu oikeesti se uuden luominen, se jatkuva liikkeellä pysyminen, nii se on semmonen ehdoton valtti. Sit toki itse nään...

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Oon kulttuurintutkija, niin kyllähän se, että ymmärrän kieltä, ymmärrän kulttuuria, osaan myös tuottaa sitä kieltä, kääntää sen ymmärrettäväksi, niin ne on tosi tärkeitä asioita.

T: Se on tosi hyvä kuulla, ja siis se, että vaikka tänä päivänä tuntuu, että yhteiskunta muuttuu tavallaan kylmemmäksi, kun palveluja ulkoistetaan. Ja ihan jos miettii, kivijalkakauppoja katoa, että ihmiset siirtyy nettiin, ja palvelut on netissä, ja nettikaupoissa robotti vastaa kysymyksiin, nii sit kuitenkin on kiva kuulla se, että tietyllä tavalla se muutos on kuitenkin ollu myös sitä toisensuuntaista, et otetaan näitä arvoja huomioon ja näin. Ehkä tässä vielä sit on tosiaan, eletään jonkinlaista semmosta murroksen aikaa, ja se uudistuminen on vielä vähän vaiheessa. Mutta tosi hyvältä kuulostaa, että nämä humanistiset arvot, pehmeät arvot ja ihmisymmärrys, niin ne ei oo suinkaan katoamassa työelämästä.

A: Ei missään nimessä. Päinvastoin, ne on vahvistumassa. Ja niinku munki kokemuksen mukaan: mä oon ollu sekä yliopistolla akateemisella puolella ja siinä rinnalla tehny uraa myöski tos yksityisellä sektorilla, niin kyl mä sanoisin, et mä oon paljon parempi antropologi yksityisen sektorin ansiosta kuin yliopiston ansiosta. Se, millä tavalla esimerkiksi yliopistossa, minkälaisen koulutuksen mä oon saanu, niin se voi olla akateemisesti ihan relevantti, mutta kun puhutaan tämmösestä kyvystä ymmärtää ihmistä, niin kyl se kyky on hioutunu aika timanttiseksi nimenomaan yksityisellä puolella, niissä projekteissa ja niissä yhteistyökuvioissa ja nimenomaan siinä, että sitä työtä ei oikeestaan koskaan tee yksin. Sä oot aina muiden ihmisten kanssa, ja se kyky olla ihmisten kanssa ja nimenomaan, mitä Niinaki tos sano, et ymmärtää ihmistä ja tulkita sitä, et mitäköhän tää nyt ehkä tarkoittaa meidän bisnekselle tai meidän toiminnalle.

Se kuulostaa monesti vähän semmoselta itsestänselvyydeltä, että totta kai, kaikkihan tätä osaa, mut sit huomaa välillä, että, aa, okei, [naurahtaa] tää ei oookaan kaikille tällainen luontainen tai koulutuksen kautta tullu juttu, vaan [musiikki alkaa] se on ehkä joillekki vähän haastavampaa.

[musiikki jatkuu ja loppuu]

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

T: Ymmärrätkö oikein, onko muodostunu mulla oikee kuva siitä, että se yliopisto tarjoaa tosiaanki sen – no, ymmärrettävästi – akateemisen ymmärryksen humanismiin. Mut sitten valmistuneen humanistin harteilla on kuitenkin aika paljon semmosta omaa vastuuta siitä, että miten hän sitten sen käytännössä ymmärtää, et valmistuakseen tämmöseksi käytännön humanistiksi hän tarvitsee kuitenkin sit sen liike-elämän ja sen työnantajan ja sen työyhteisön?

A: Ehattomasti. Et mä oon ite alottanu työelämän 15-vuotiaana ja käytännössä tehny töitä koulun ohella siitä asti – heti ku vaan on päässy töihin, töiden syrjään kiinni. Ja yliopisto on tarjonnu mahtavan tietotaidon. Erityisesti mun tapauksessa tohtorintutkiminto on tarjonnu mulle semmosen tietotaidon, mitä mä käytän päivittäin mun työssäni. Ja pystyn tekemään tätä koulutusta vastaavaa työtä, et mun on vaikee sillai ehkä tietää, että miten se ois maisterintutkinnolla onnistunu. Mutta (must tää) [10:30] koulutuksen plus työnteen yhdistäminen on aina ollu se tavallaan steppi koko ajan päästä sitte eteenpäin.

T: Työkokemus, mitä humanistiopiskelijat saa opiskelun lomassa työharjoittelussa – se on vähän semmosta niinkun yleistä työkokemusta, et se saattaa olla melkeen mitä vaan, et saattaa olla siellä Alepan kassalla tai siivoojana tai grillin luukulla. Et se on varmasti niinkun, se on hyvää työkokemusta, koska siellähän ne ihmiskohtaamiset tapahtuu, ja siellä pääsee tätä ihmisymmärrystä testaamaan. Mut se just, et tarjoaakohan yliopisto miten tänä päivänä sitten semmosta erikoistuvaa työharjoittelua? Miten esimerkiksi popmuusikoil, et onks teillä ollu yliopistosta humanisteja työharjoittelussa ja tutustumassa just tähän tiettyyn kenttään?

N: No joo, jonkun verran oon kyllä, mutta itse mietin tos just omia opintoja, et en ole tehnyt yhtään harjoittelua kummankaan tutkinnon aikana. Ja monesti ku käyn yliopistolla puhumassa nuorille, puhun siitä, et olipa se työkokemus tai harrastuksen kautta kartutettu kokemus, olipa se mitä tahansa, niin se on työelämävalmiuksien kannalta tärkeitä. Et koen sen sellasena pakettina, et sieltä saa sielt yliopistosta sen akateemisen osaamisen, ja sieltä saa sen substanssiosaamisen, mut sit jos puhutaan työelämään siirtymisestä, sehän on paljon muuta. Ja se on itse asiassa, varsinkin nyt, ku itse oon esihenkilö ja johtaja, niin se on tosi laaja.

Sitä ei oikeestaan opi missään muualla kuin vaan työelämään menemällä. Esimerkiksi itse sillen ku opiskelin kulttuurintutkijaksi, olin Elisan asiakaspalvelussa koko sen ajan töissä, ja vaik se sillen tuntu raskaalta paketilt tehdä opintoja ja töitä, mut siinä sai sel-lasia valmiuksia, joihin palaan edelleen tänäkin päivänä esihenkilönä. Ja ne on niin tär-keitä oppeja ollu, et niitä ei voi oikeestaan saada ilman työelämää. Sen takia kannustan opiskelijoita, et vaikka se harjottelun tekis, se on varmasti tänä päivänä erilaista, ja it-selläni toki omat valinnat, että en tehny harjottelua. Niin koen, että mihin tahansa työ-elämään menee, olipa se sitten mitä tahansa, Alepan kassaa tai mitä (--)[12:47] se tarjoo niin paljon enemmän nimenomaan valmiuksia jo. Et sit ku siirtyy sinne työelämään omalle alalle, niinku minäkin, niin sit mulla oli jo ne työyhteisön ja työelämän pelisään-nöt, nii se oli sitte erilaista ottaa se oma substanssiosaaminen käyttöön, ku sit se muu paketti oli jo kunnossa.

A: Joo, mä oon ihan täysin samaa mieltä, komppaan Niinaa tossa. Et joo, se on raskasta yhdistää työn tekemistä tai sivutoimista työtä tai muuta tällasta, mut tyypillisesti sil on niin paljon enemmän arvoa, et sä oot tehny ihan mitä tahansa töitä sen tutkinnon lisäksi. Jakanu lehteä, sä oot ollu feissarina, sä oot paistanu hampurilaisia. Tavallaan se kertoo siitä asenteesta, ja se kertoo siitä kyvystä, niinkun juuri noist työelämätaidoista.

Ja tää on muuten sellanen juttu, että noi humanistien työharjottelut ei välttämät oo aina ees pakollisia. Mulla ne oli pakolliset muistaakseni sivuaineessa. Joo, sivuaineessa se oli pakolliset, mut pääaineessa ei, koska pääaineessa ne harjottelut oli tyypillisesti semmo-sia, että sä menit joko museoon tai SKS:n johonki arkistoon tai johonki tällaseen, mikä ei mua kiinnostanu yhtään, ja Jyväskylässä ei hirveesti ollu edes siihen mahdollisuuksia. Niin tää on kans sellanen, mitä mä mielelläni ottaisin. Esimerkiksi nyt mä oon IT-alalla töissä, niin mä ottaisin mielellään humanistiharjottelijan (--)[14:05] tähän kylkeen, jos mul ois resursseja siihen. Et tääki on monesti se, että varsinki IT-alalla, tai tämmösillä kovan kysynnän aloilla on tosi hankala ottaa harjottelijoita tai tämmösii oppisopimus-, edes -koulutukseen ihmisiä, kun tavallaan senioreistakin on pula. Ja ei ole ketään, joka pystyisi katsomaan perään ja ohjaamaan. Ja sen vuoksi esimerkiks nää tämmöset opis-kelijajärjestövierailut työpaikoilla ois todella, todella tarpeen, että humanisteillekki avar-tuis sitä, että miten laajasti voi tehdä erilaista asiantuntijatyötä käytännössä.

T: Joo, kyllä näkisin just, et sehän voi helposti... oli nyt kysymys sitten mistä opiskelusta tahansa, mutta voin kuvitella, että pätee myös siihen humanistiopiskeluun, et se tapahtuu, tai että se voi tapahtua vähän semmosessa kuplassa, ja se kupla puhkeaa, tai sinne tulee semmonen uloskäynti vasta siinä vaiheessa, ku saa ne paperit käteen. Totta kai se ois hemmetin hienoo, jos jo siinä opiskeluaikana, et jos ei työharjottelua toteudu, niin jonkinlainen yhteys työelämään ja liike-elämään tai työelämäedustajiin tapahtuis jo siinä, et se ei olis täysin semmonen, ulos sieltä kuplasta ja totaalisen vieraaseen maailmaan.

Mitenkäs sitten, tuota, voidaan puhua, että humanistil on vähän omanlaisensa aivot, ja jos ei omanlaisensa aivot, nii ainakin oma arvomaailma, mikä siellä opiskeluissa syntyy ja on mahdollisesti syntyny jo ennen näitä opiskeluja, mitä sitten opiskelu vahvistaa. Niin miten nämä humanistin aivot ja arvomaailma työelämässä?

N: Kyl se empatiakyvykkyys ja empatiakyky, niin se on tärkeitä kaikessa sellasessa, mihin liittyy ihminen. Ja aina ku ollaan ihmisten kanssa tekemisissä tai suunnitellaan palveluita ihmisille, niin kylhän meidän pitää ymmärtää, minkälainen se ihminen on, ja siinä se empatiakyky on äärimmäisen tärkeitä.

Ja kyl noist arvoista... Taas sama, ku käyn yliopistolla puhumassa nuorille, niin aina annan tehtäväksi, että kun miettii yritystä, mihin hakee töihin, tsekkaa ensimmäisenä ne arvot. Ja tekee semmosen arvotehtävän, et peilaa niit omia... (--) [16:23] selvittää, mitkä ne omat arvot on ja peilaa niitä ristiin ja kattoo, et kohtaaks tän yrityksen arvot minun omiin arvoihin.

Jos ei kohta, nii on turha mennä töihin: sillan tulee arvoristiriita, ja sillan ei anna itseltään parasta myöskään työntekijänä. Ja tää on sellanen, mitä meki tehdään meidän työpaikalla, et aika ajoin, vasta tehtiin se, että mietittiin niitä, mitkä ne arvot kullekin on – meidän yhdistyksen arvot. Koska ne on se (toimintatapa), miten me toimitaan.

Et nää niinku koen, et se empatiakyvykkyys ja se arvojen tunnistaminen, niin ne tulee kyllä humanistilla jo sisäsyntyisesti.

A: Mul on itsellä arvot ohjannu viime vuosina työtä siinä mielessä, että mä pyrin tekemään työtä sellasessa organisaatiossa ja sellaisissa asiakkuuksissa, joissa mä koen, et mä pystyn ratkasemaan jotain aitoja ongelmia. Eli siin on se, et mä pystyn kehittämään asioita paremmaksi, kehittämään asioita sillä tavalla, et esimerkiksi ei ehkä tarvitsisi tehdä niin paljon. Sanotaan vaikka se, että mä oon päässy tekemään töitä syöpälääkeyrityksen materiaalien kehittämisen kanssa, jossa vaikka materiaaleja halutaan tehdä sillä tavalla, et potilaat ymmärtää paremmin, minkä sairauden parissa he painiskelee. Minä olen yrityksessä töissä, ja tää on se, mitä mä teen.

Eli [nauraa] mun on tosi vaikea kokea arvostiriitaa, et mä olen kaupallisella alalla humanistisena tutkijana, kun mä teen tällaisia asioita. Mä teen parempia vakuutuspalveluita, mä teen ehkä tehokkaampaa logistiikkaa, jossa vähennetään vaikka hiilidioksidipäästöjä. Tällasia asioita. Tavallaan pystyy valitsemaan ne toimialat ja myöskin ne työnantajat. Tietyssä pisteessä pystyy valitsemaan, eli tekemään vähän myöski töitä sen eteen, että tunnistaa se, että mitä toi yritys itse asiassa tekee, minkälaisia asioita se ratkaisee. Jotku haluaa absoluuttisesti olla tuottamassa jotain hyväntekeväisyyteen liittyvää tähän maailmaan, niinku auttaa eläimiä, auttaa lapsia, auttaa vanhuksia. Aivan vapaasti: siihenki on olemassa yrityksiä, jotka tekee sellaista työtä. Ja siinäkin [musiikki alkaa] tarvitaan humanisteja tekemään sitä työtä.

[musiikki jatkuu ja loppuu]

T: (Monta kertaa esmes yks) [18:43] semmonen klisee, mihin ehkä törmää, on se, että humanisteja saatetaan pitää vähän semmosina niinku maailmanparantajina ja puunhalailijoina. Enkä sano, etteikö semmonen ajattelu voi siinä parikymppisenä, millon ne yliopisto-opinnot aloitetaan, että ehkä semmonen idealistinen ajattelu monilla on valialla. Ja se on yks syy, minkä takia nähdäkseni olis hyvä, että siitä liiketoiminnastaki karstittas mahdollisimman varhasessa vaiheessa se demonisointi pois.

Et kaikki yritykset, mitkä tekee rahaa, ei tosiaan tee sitä sellasessa dollarinkuvat silmissä ja vähät maailmasta, vähät ympäristöstä, että pääasia, että kassa karttuu, vaan et sek in on aika tämmönen monimuotoinen maailma. Et se poistas sitä semmosta

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

kapinamentaliteettia, mitä sitten mahdollisesti voi ehkä joillain yliopisto-opiskelijoilla, esmes humanistiopiskelijoilla, olla. Anna [naurahtaa], ole hyvä.

A: Joo, tohon liittyen itse asiassa, se, mikä ei välttämättä parikymppiselle opiskelijalle oo ihan täysin selvää, et myös yliopistot ja korkeakoulut toimii hyvin paljon yrityksen kaltaisesti. Jostakin tulee rahaa, sitä käytetään johonkin, ja sitä menee johonkin. Ja sun pitää tehdä tiettyjä asioita, jotta sitä rahaa tulee sisään: esimerkiksi saada tietty määrä tutkintoja ulos vuodessa, jotta sä saat (tietty määrä) [20:05] rahaa. Eli tavallaan se, miten yliopisto operoi tai korkeakoulu operoi, versus miten yritys operoi, niin ne on lähes samankaltaisia asioita.

T: Miten esimerkiksi tommonen moraalis-eettinen ajattelu, niin miten isona panoksena, minkä humanistit voi tuoda bisnekseen, liike-elämään?

A: On valtavan iso riski, jos teknologiaa kehittää vain yhdeltä taustalta, yhtä ihmisryhmää edustava porukka. Me tiedetään se, et maailma on rakennettu valkoiselle länsimaiselle miehelle. Suurin osa teknologioit, niinkun algoritmeja ja muuta tällasia suunnittelee valkoset länsimaiset miehet, jollon siin on valtavan iso riski se, että niitä tehdään juuri tällä tavalla, koska me voidaan (-) luoda teknologiaan, tai ollaan jo tiedostamatta luotu teknologiaan paljon sellasii syrjiviä rakenteita.

Ja tää on sellanen asia, mitä esimerkiksi omassa työssäni pääsen tekemään yhteistyötä, ja tekemään näitä asioita näkyväksi. Koska must on kohtuutonta olettaa, että jokainen koodari automaattisesti pystyisi suunnittelemaan, sekä tekemään sitä itse koodaus-työtä että myöskin huomioimaan kaikki mahdolliset asiat ja omat taustavaikutuksensa ja niin edelleen, koska heidän koulutuksensa ei välttämättä anna kovin hyviä työkaluja reflektoida erilaisia, niinku tämmösiä, et miten mun oma tausta tai ikä tai sukupuoli voi vaikuttaa tähän asiaan.

Niin tällasis asioissa se, et me pystytään... Niinku esimerkiksi, et me ei luoda teknologioita vaan siitä ilosta, et me voidaan tehdä niin. Mä oon ollu niin kauan aikaa IT-alalla töissä, [naura] et must on ihanaa, ku mä voin jättää digitalisoimatta jotain!

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

(Mun mielest on) [21:54] ihanaa, kun me ei voida luo-, niinkun, et meidän ei tarvitse luoda jotain hilavitkutinta, joka ratkasee jotain asioita, kun me voitaisiin itse asiassa siinä suunnittelussa, alkupään suunnittelussa keskittyä siihen, että onko meillä oikeat kysymykset.

Kysytäänkö me niitä oikealla tavalla? Kehitetäänkö me oikeita asioita? Sen sijaan, että me luodaan aina se... Liian herkästi tulee se semmonen teknologian kumileimasin, että no, tehään tästä botti -tyyppinen – ilman, et me ratkastaan ensin niitä oikeita kysymyksiä.

Ja tää on se, missä humanistit on ihan valtavan hyviä. Eli me mietitään ensin se, et mitä kysymyksiä me ollaan alun perin ratkasemassa, ja onko tämä teknologia oikea ratkaisu siihen.

N: Sit taas jos miettii meidän alaa, joka niinkun elämysbisnes, niin jos ajatellaan vaikka Ilosaarirockia, niin mehän rakennetaan festivaali täysin tyhjästä. Ja jos ajateltas pelkästään numeroita tai ajateltas pelkästään vaikka vaan sitä, minkälainen ympäristökuorma me tuotetaan, niin vois olla yksselitteist sanoo, et festivaaleja ei kannata järjestää. Eli jos me lähdetään analysoimaan niitä negatiivisia puolia tai sitä kuormaa, mitä me tuotetaan, (se vois olla) [23:02] yksselitteistä.

Mut sit itse koen taas humanistina, että mitä se kaikki hyöty, mikä se meidän kulttuurin hyöty on, mitä kaikkee hyvinvointia se tuo, niin (sillon me joudutaan antaa), sillon me saadaan perustella aina (esim. se) festivaalin järjestäminen. Se on sit toinen asia se, että miten me sitte taas vastuullisesti ja mahdollisimman eettisesti se meidänki tapahtuma järjestetään. Ja siihen me tarvitaan monenlaista osaamista. Meidänkin päämääränä on se, että me ollaan vastuussa tästä yhteisestä maapallosta kaikki, ja me tiedostetaan esimerkiksi festivaalia tehdessä, et se ei oo ympäristöteko tai ekoteko. Mutta me puolletaan niitä asioita, sitä kaikkea hyvää, mitä se tekee, ja me pyritään sitte taas kompensoimaan sitä, missä me ei olla parhaimmillaan. Siihen me tarvitaan monenlaista osaamista – ja myös sit meitä humanisteja.

T: Nyt oikeestaan päästäänki siihen, että jos nää maailmat... puhutaan niistä nyt sitte opiskelu- ja bisnesmaailmoina. Niin missä esmes te koette, et mitkä on semmosia

suurimpia epäkohtia, tai mitkä on semmosia termejä, mitkä on toiselle täysin itsestään selviä, mutta toinen sitten pudistelee päät, et en ymmärrä, mitä tarkoitat?

A: Miten mä oon suhtautunu esimerkiksi liiketoiminnan tai teknologian sanastoon on se, että tää on se kieli, joka mun pitää opetella, jotta nämä ihmiset pystyvät kommunikoimaan minun kanssani. Ja varsinki palvelumuotoilun puolella, missä mäkin liikun, on tosi, tosi tärkeää, et käytetään täsmälleen oikeata sanastoa. Et meil on sellaset termit, jotka on yhteisesti jaettu ja yhteisesti ymmärrettyjä. Ja tämmösen sanaston opetteleminen on tosi tärkeää puolin ja toisin.

Esimerkiks se, että miten... jos mulle joku markkinointipuolelta heittää jotain rituaaleista esimerkiksi, ja mä ymmärrän sen kyl aivan eri tavalla, miten hän. Et hän puhuu itse asiassa tavoista ja tottumuksista, kun sitten se, et mä avaan hänelle se, että no itse asiassa rituaali tässä kohtaa ei oo nyt se oikea sana, vaan rituaali viittaa enemmän siihen ja tähän ja tuohon, jollon mä pystyn ehkä hänellekin vähän avaamaan sitä, että hän ei välttämättä käytä sitä sanaa oikein.

T: Ja tämä entisestään korostaa myös sitä, miten tärkeää se olis, että se tie opiskelu- ja bisnesmaailman välillä olis kakssuuntanen. Et ei pelkästään, et opiskelumaailma tuottaa ihmisiä sinne bisnesmaailmaan, vaan että sieltä bisnesmaailmasta tulis myös vähän sitä feedbackia sinne opiskeluun, et hei, että nyt käytämme tämmösiä termejä, että teillä olis ehkä hyvä ottaa niitä jo siellä opetuksessa huomioon.

A: Just näin.

T: Miten, Niina, kun olet sekä kulttuuritutkija että ekonomi, niin huomaisitko jo opiskeluaikana, että jo siinä oli jonkinlaisia semmosia eroja ajattelussa kahden koulutuksen sisällä?

N: Kyl siel sellasia tiettyjä stereotyyppioita edelleen on vallalla, että ihan jo, jos mietitään sukupuolijakaamaa, niin kulttuurintutkijoissa, (taisi siellä) [26:02] olla yksi miesoletettu, muut kaikki naisoletettuja.

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Sit taas jos mennään kauppatieteelliseen, niin siellä on taas sitten paljon heterogeenisempää. Sit jos mietitään ihan määriä, niin kulttuurintutkijoita, meitä oli tosi vähän, kauppatieteilijöitä isoja massoja. Et nää jo kertoo siitä, että tavallaan vähän niinkun päinvastoin, et ku humanistinen tutkinto on kummiski semmonen generalistinen tutkinto, sit meit on tosi vähän, ja sitte taas kauppatieteellisessä... Siellä on kummiski ne tietyt lainalaisuudet, mitkä suurin osa ymmärtää, et siellä luetaan matematiikkaa ja bisnestä, nii sit siel on taas tosi massoja.

Ja sit se korostuu opinnoissakin, et toisessa mennään paljon syvemmälle ja laajemmin. Kirjotetaan, analysoidaan; kaikki tehtävät on sitä omaa ajattelun tukemista. Sitte taas kauppatieteellisessä on paljon eksaktimpia, lyhyempää. Et kyl ne eros toisistaan tosi paljon. Se on ehkä itsellekki sit ollu se vahvuus, et on saanu kummastakin ne parhaat puolet ja pystyny muokkaamaan sit sen oman osaamisen näiden kahden kautta, koska sit niis kummassakin on puolensa totta kai.

T: Esitänkö liian radikaalin oletuksen, että jos sanon, että työelämään valmentamisen tulisi olla isommassa roolissa humanistisissa opinnoissa?

N: Oikeestaan olipa ala ku ala, niin se koulutushan antaa tietyt perusvalmiudet. Ja oikeestaan sit ku lähtee siitä, jos ei ois kokemusta ollenkaan, et lähtis sen tutkinnon jälkeen kylmiltään työelämään, niin kyllähän se oppiminen alkaa alusta. Näin se vaan on, et siinä luodaan ne tietyt pohjat, ja sit se varsinainen työ alkaa siitä. Et itse nään, että ala ku ala, niin se semmonen uteliaisuus ja jatkuva uuden oppiminen, se korostuu. Että tää työelämä menee niin hurjaa vauhtia eteenpäin, meidän vaatimustaso ja se, mitä kaikkee meidän pitää osata, nii se juna on tosi kovaa.

Ja itsekki oon tässä jo parinkymmenen vuoden työelämäaikana huomannu, että pitää olla koko ajan avoimena. Et vaikka ei välttämättä tarvi niit tutkintoja olla montaa, mut se, et sun joka vuosi pitää jollain tavalla sitä osaamista päivittää. Se pitää ymmärtää ja hyväksyä, ja tää on myös se, mistä puhun paljon opiskelijoille: pitää olla valmiuksia siihen, että itsensä pitää avoimena ja mielen avoimena sille uudelle.

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

A: Joo, ja yks tapa pysyä tuolla lailla avoimena ja oppia uutta on verkostoituminen. Eli mitä paremmat edellytykset sulla on luoda avoimesti verkostoja; moni humanisti vierastaa tota sanaa: se kuulostaa semmoselta, että nyt tässä minä hyödyn muista ihmisistä. Eli toisin sanoen mitä enemmän sää tunnet ihmisiä – aivan valtavan ennakkoluottomasti. Siis ihan vaan se, että avartaa käsitystä siitä, mitä ihmiset tekee työkseen. Ja hahmottaa sitä, että minkälaisissa rooleissa vaaditaan minkälaista asiantuntemusta, ja mikä siel on ehkä mielekästä, ja mikä on koulutusta vastaavaa ja mikä ei, koska meil on paljon ihmisiä myös, jotka tekee työtä [naurahtaa], johon heillä ei oo välttämättä suoraa koulutusta, eikä välttämät tarvikaan. Et on asioita, jotka voi oppia siel työelämän kautta.

N: Ja itse taas, kun humanisteille käyn puhumassa, madallan tätä kynnystä tähän verkostoitumiseen sillä ajatuksella, että koko sen elämänkaaren ne ihmiset, tulipa ne mistä tahansa, sieltä harrastustoiminnasta, vapaaehtoiminnasta, mistä vaan, niin koskaan ei tiedä, missä se ihminen on sit, kun ollaan työelämässä. Et se saattaaki olla jonain päivänä kollega, tai se saattaa olla työnantaja tai esihenkilö, tai se voi olla sellanen, joka tarjoo sulle sen työpaikan, että laajentaa sen ajattelun jo siihen, et ne kaikki ihmiset voi olla kullnarvosia jossain vaiheessa, nii se vähä sit madaltaa sitä, et [musiikki alkaa] ei tarvi suin päin olla koko ajan verkostoja haalimassa, vaan ne verkostot kertyy myös siinä sitten elämän rinnalla koko ajan.

T: Kiitoksia. Tämä on ollut hyvin, hyvin mielenkiintonen keskustelu. Onko vielä jotain asioita, terveisiä, mitä haluaisitte joko humanistiopiskelijoille tai bisneselämän edustajille kertoa?

A: Mun terveiset ehkä opiskelijoille on se sellanen... etenki kulttuurialan opiskelijoille, että kun tavallaan se ihmisymmärrys on se koko päätavote, niin jos ne omat ennakkoluulot sulkee kokonaisia toimialoja työelämästä pois sen vuoksi, että sul on joku käsitys niistä, niin se koulutus ei oo ehkä välttämät kovin hyvin onnistunu. Koska kannattaa pystyä olemaan avarakatseinen ja pyrkimään ymmärtämään sitä maailmaa kokonaisuudessaan eikä pelkästään vain tiettyjä itseään miellyttäviä osia siitä.

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

N: Mulla taas sitte terveiset työelämään ja bisnesmaailmaan: toivosin, että työnantajat rohkeesti katsos myös meitä humanisteja avarakatseisesti. Meillä on tosi paljon tuotavaa sinne: arvoja, pehmeitä arvoja, hyviä arvoja. Me ollaan hyvisten puolella, ja niin kauan ku me kaikki eletään kohti yhteistä hyvää tavoitetta, niin myös se bisnes on eettisesti tervettä, että ottakaa meitä rohkeesti töihin. Kyl me osataan ne bisneksen lainalaisuudet. Me osataan sit myös paljon kaikkee muutaki.

[musiikki jatkuu]

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Huhuja humanisteista podcast jakso 03

Äänitteen kesto: 31 min

Litterointimerkinnot

Haastattelija: TOMMI LIUS
Vastaaja: MILJA KÖPSI
Vastaaja: TOMMI KOVALAINEN

sa-
(sana) sana jää kesken
epävarmasti kuultu jakso puheessa tai epävarmasti tunnistettu puhuja

(-)
(--) sana, josta ei ole saatu selvää
useampia sanoja, joista ei ole saatu selvää

, . ? :
kieliopin mukainen välimerkki tai alle 10 sekunnin tauko puheessa

[musiikkia]

TUOMAS LIUS:

Humanisti. Mitä ajatuksia tuo sana herättää sinussa? Kyllä. Yrittäjät ja työelämän edustajat, minä puhun nyt erityisesti teille.

Yhteiskunnat digitalisoituvat ja globalisoituvat. Tulevaisuus tarjoaa uusia haasteita. Mitä tehdä ja kenen puoleen kääntyä, kun haluat kasvuhakuisen yrityksesi erottuvan, olevan saavutettavissa ja kohtaavan erilaisia tarpeita sekä ihmisiä?

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Tässä podcastissa laajennetaan kapeita käsityksiä ja stereotyyppioita humanisteista ja siirretään ummehtunut ajattelu syrjään. Minun nimeni on Tuomas Lius, ja tämä on hu-
huja humanisteista.

[musiikkia]

TUOMAS LIUS:

Miksi teknologia-ala tarvitsee humanisteja? Humanistien osaaminen esimerkiksi kielten ja kulttuurin saralla on monipuolista, mutta teknologistuvassa yhteiskunnassa tämä tietotaito ei nauti samaa arvostusta kuin insinööritieteet. On kuitenkin tosiasia, että teknologia tarvitsee humanisteja ja toisinpäin. Voisiko pehmeitä ja kovia tieteitä siis yhdistää?

Humanistien laaja-alaisesta asiantuntemuksesta ihmisen ymmärtämisessä olisi hyötyä teknologian kehittämisessä, mutta löytyykö kummaltakaan osapuolelta tähän yhteistyöhön tarvittavia valmiuksia? Entä miten asiaan suhtaudutaan teknologia-alan työpai-
koilla?

Tämänkertaisen jaksomme teemana on, miksi teknologia-ala tarvitsee humanisteja. Etäyhteyksien kautta vierainamme ovat Milja Köpsi, Mimmit koodaa -ohjelman koordinaattori ja hankepääällikkö, sekä Tommi Kovalainen, robotiikan palvelukeskuksen johtaja CGI:llä. Tervetuloa.

TOMMI KOVALAINEN:

Kiitoksia.

MILJA KÖPSI:

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Kiitoksia.

TUOMAS LIUS:

Kertokaapas tähän alkuun, että ketäs te nyt oikeastaan olette ja mitä teette.

MILJA KÖPSI:

Hei kaikille! Mä vedän Mimmit koodaa -ohjelmaa, joka on siis suunnattu aikuisille naisille. Niinku me tiedetään teknologia-ala on vähän sukupuolittunut. Siellä on aika paljon miehiä. Me kuitenkin nähdään se, että naisissa ja muissa vähemmistöryhmissä olis ihan tosi paljon sitä työelämän osaamista ja erilaisten toimialojen osaamista, jota teknologia-alaisten kanssa voitais käyttää tosi hyvien juttujen tekemiseen. Meidän ohjelman kautta madalletaan sitä kynnyksiä siihen teknologia-alalle lähtemiseen ja kaikkeen siihen uuden oppimiseen. Meil on semmonen ihana tavote tulevaisuutta ajatellen, että jatkossa tulevilla sukupolvilla ois ihan puhtaasti sellanen tasa-arvoinen mahdollisuus opiskella ja menestyä IT-alalla sukupuolesta riippumatta eikä me tarvittas enää tälläisiä Mimmit koodaa -ohjelmia.

TUOMAS LIUS:

Kuulostaa tosi, tosi hyvältä. Kiitoksia. Entä Tommi?

TOMMI KOVALAINEN:

Joo, Kovalaisen Tommi. Kiva olla täällä myös omasta puolestani. Niin tervehdys kaikille. Yli 20 vuotta ollu IT-alalla. Vaikutan täällä Pohjois-Karjalassa. Joensuussa asustelen tai itse asiassa faktisesti asun Liperin Vaiviossa. Mutta kuitenkin täällä Joensuun alueella.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Nyt viimeiset kuusi vuotta on tehnyt tällä alueella automaation, hyperautomaation, robotiikkapalvelukeskuksen parissa töitä ja vastaan sen toiminnasta täällä Suomessa. Se on sellainen alue tietysti, missä paljon on tehty töitä eri oppilaitosten kanssa ja paljon rekrytoitu. Paljon mietitään sitä, että miten ylipäätään löydetään osaajia tällaiseen liiketoimintaan, joka on varsin uutta. Ne vaatimukset, mitä ylipäätään tulee, ne eivät ole tavallakaan sellaisia Pauligin juhlamokkamainoksessa, että äidiltä tyttärelle tai isältä pojalle perinteellä asioita tehdään niinku vuosisatojen osaamisella ja kokemuksella. Vaan aika paljon lähetään rakentamaan asioita tyhjästä ja mietitään, että minkälaisia osaajia ja minkälaisia työtehtäviä. Mitä ylipäätään työ tulee olemaan tulevaisuudessa?

Täällä Joensuussa niin semmoinen noin 100 henkeä töissä. Että robotiikkapalvelukeskusta, sen toimintaa on ollut rakentamassa ihan alusta alkaen. Se tosiaan täällä vahvasti Joensuu-Kuopio-Lappeenranta-akselilla toimii. Sen myötä sitten aika paljon on tehty Itä-Suomen yliopiston ja eri muitten oppilaitosten kanssa yhteistyötä, että miten saada näille alueille niitä uusia osaajia.

TUOMAS LIUS:

Nyt on kovasti asiantuntijat puhumassa aiheesta. Mitäs jos avattaisi ihan aluksi näitä perusseikkoja? Maallikolle IT-ala saattaa usein profiloitua vähän semmoseen kasvotomaan bittinikkariin tai koodariin, joka on pyörittelemässä niitä ykkösiä ja nollija. Mut mitä se ohjelmistokehitys- ja IT-ala oikein todellisuudessa ovat? Keitä ovat he, ketkä ovat rakentamassa hyvää teknologiaa?

TOMMI KOVALAINEN:

Tänä päivänä IT-ala työllistää tosi paljon ihmisiä kaikilta tieteenaloilta. Suuri osa on myös niinku alanvaihtajia. Niinku esimerkiksi tää pandemiakin on vaikuttanut tosi paljon. On semmosia ammattiryhmiä, joissa on. No, mietitään nyt vaikka lentohenkilöstöä tai ravintola-alaa tai muuta, johon pandemia on tosi radikaalisti vaikuttanut. Sen myötä ihmiset on sitten hakenu muilta aloilta myös sitten töitä.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Sitten taas toisaalta, jos miettii sitä painopistettä, mitä ylipäätään ohjelmistokehityksessä on tapahtunut viimeisten sanotaan kymmenen, viidentoista vuoden aikana, niin enemmän ja enemmän asioita tehdään pienemmällä määrällä koodia. Enemmän tehdään puolivalmisteista. Käytetään tällasia puolivalmiita legopalikoita. Konfiguroidaan, rakennetaan tavallaan hyvinkin kompleksisia kokonaisuuksia aika pienellä koodimäärällä. Mut se haaste, mikä siinä syntyy on tietysti se, että pitää ymmärtää kokonaisuuksia. Pitää ymmärtää, mistä mun kannattaa rakentaa tätä. Että se on vähän enemmän semmosta niinku elementtitalon rakentamista, että mistä mä saan kaikkein tehokkaimmin, nopeimmin, kustannustehokkaimmin ne mun tarvitsemani komponentit ja palvelut, jotta mä voin saada sille loppuasiakkaalle sellasen hänen tarpeitaan ja toiveitaan vastaavan kokonaisuuden.

Ehkä se iso muutos vielä tosiaan tästä, että tällasesta insinööritieteestä ollaan siirrytty enemmän tällaiseen käyttökokemukseen ja siihen asiakkaaseen. Et kenen takia niitä järjestelmiä kehitetään? Eihän me kehitetä näit järjestelmiä sen takia, että se kehittäminen on kivaa, vaan me kehitetään niitä järjestelmiä, jotta ne palvelee ihmisiä. Tää oivalus on oikeestaan syntyny mun mielestä viimeisen 10 vuoden aikana ehkä. Et enemmän ku tehään tämmösiä insinöörien taidonnäytteitä, niin mietitään sitä käyttökokemusta, mitä ei voida liimata niihin palveluihin enää jälkikäteen.

Sen myötä on tärkeitä myös ymmärtää näitä eri toimialoja, ymmärtää erityyppistä työtä. Sen myötä meillä on sitten myös aika vaihtelevalla taustalla olevia ihmisiä, ja ennen kaikkea koetaan rikkautena se, että meillä on eri tyyppistä osaamista, kokemusta talossa.

MILJA KÖPSI:

Mehän puhutaan paljon myös ohjelmistovetoisista yrityksistä, mikä tarkoittaa sitä, että kun se softa on ihan joka paikassa, niin kaikki yritykset ja kaikki toimialat on jollain tapaa IT-taloja tai IT-yrityksiä. Et ei niinku Prisma on IT-talo ja Terveystalo on IT-talo siinä missä muutkin. Ja se ajatus siitä, et meillä olis vaan se yksi työpaikka, se koodari, niin mä ymmärrän, miksi se elää niin sitkeesti.

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

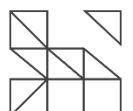
Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Mutta et jos me ajatellaan tätä koko kenttää, kaikkia niitä palveluita, tuotteita, kaikkia Prismoja ja Iltä-Sanomia ja Kelan palveluita ja vaikka mitä, niin eihän se koodari yksinään sitä kaikkea pysty mitenkään ymmärtämään. Ei hahmottamaan sitä tarvetta, ei käyttöpolkuja, liittymiä. Et kyl ne on tiimityötä.

Mä kans vähän luulen, että se koodi, mihin Tommiki tossa viittas, et meidän pitäs puhuu enemmän siitä, mitä se teknologia mahdollistaa, ja siitä, et miten se koodi on samalla tavalla työkalu missä vasara on työkalu, kun sä rakennat itsellesi kotia. Et se on vain palanen siellä siin isommassa kokonaisuudessa. Siksi me käydään tässäkin hetkessä tätä keskustelua ja yritetään saada lisää osajia meidän toimialalle.

TOMMI KOVALAINEN:

Puhutaan tästä digitalisaatiosta ja puhutaan IT-kehittämisestä ja ohjelmistokehittämisestä, niin itse asiassa me ollaan tänä päivänä kehittämässä asiakkaitten liiketoimintaa. Eli tavallaan tietynlaiset siilot purkautuu. Et jos me kehitetään IT:tä, niin me itse asiassa ollaan ihan siellä ytimessä kehittämässä asiakkaan liiketoimintaa hyvin vahvasti tänä päivänä.

MILJA KÖPSI:

Joo ja mun mielestä tässä mennään harhaan tosi. Siis mä rakastan IT-puhetta ja nörttipuhetta ja kaikkia uusia innovaatiota ihan hirveen paljon, mut meidän toimialan ongelma on just se, et me puhutaan aika paljon vaikeilla asioilla ja liiketoiminnasta ja kaikesta semmosesta. Et mä itse aina usein kerron sellasen esimerkin siitä, et mä oon asunu nyt Joensuussa muutaman vuoden. Mä asun täällä sitä varten, et mä käytin sellaista ohjelmistoa kuin Tinder. Tinderissä tapasin joensuulaisen puolisoni ja muutin hänen perässä tänne. Se on mun mielestä hirveen hyvä esimerkki siitä teknologiasta. Et jonkun on pitänyt niinku. Tai ainahan on tiedetty, et ihmiset haluaa saada kumppanin ja läheisyyttä ja on seksuaalisia tarpeita, ja joku on ajatellu, et okei valjastetaan teknologia siihen avuksi. Sit on kehitetty tää.

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Ja kun me ymmärretään, et tässä on kyse hyvinkin luonnollisista tarpeista ja asioista ja työvälineistä ja palveluista, mitä me käytetään omassa elämässä, niin sit me ymmärretään, et mitä se IT on ja kuka sitä oikeasti tekee.

[musiikkia]

TUOMAS LIUS:

Kuinka merkittävässä roolissa erityisesti humanistinen osaaminen on tai tulisi olla esimerkiksi nyt juuri tietojärjestelmien kehittämisessä? Tässä Tinder oli jo loistava loistava esimerkki.

TOMMI KOVALAINEN:

No, mä sanon, et me ei kehitetä näitä järjestelmiä sen takia, että me vaan tykätään kehittämisestä ja koodista, vaan niitä tehdään ihmisille. Jotta se järjestelmä palvelee ihmistä, niin meidän pitää ymmärtää ihmisen tapaa toimia. Meidän pitää ymmärtää, miten ihminen ottaa viestintää vastaan. Meidän pitää pystyä tukemaan ihmisiä siinä, että työtapa, toimintamalleja muutetaan vastaavasti.

Mä ite toimin tosiaan tuolla robotiikassa, missä työtä automatisoidaan. Otan ihan käytännön esimerkkejä niinku mitä me niinku tehdään siellä. Et kun me lähetään automatisoimaan jotain asioita, niin meidän pitää ensin, niinku mä käytän termiä kiusata. Me lähetetään konsultteja kiusaamaan asiakkaita. Eli käytännössä me mennään istumaan asiakkaitten viereen ja kysellään, et hei minkä takia teet näin. Mihin työohjeistukseen toi pohjautuu? Ootko huomioinu näitä asioita?

Tavallaan videoidaan, haastatellaan, seurataan, kiusataan sitä ihmistä, jotta me ymmärretään, että mitä se työ ihan oikeasti on.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Koska se ihmisen oma ymmärrys, johdon ymmärrys, esimiehen ymmärrys, muiden ymmärrys, kollegoiden ymmärrys voi olla hyvin erilainen siitä, että mitä se työ oikeasti on. Ihmiset käyttää omaa harkintaa, omaa kokemuspohjaansa. omaa maalaisjärkeensä, omia hoksottimia siihen, et arvioi, että miten työtä kannattaa tehdä ja pitää tehdä.

Kun me ymmärretään sitä työtä, niin siinä pisteessä me vasta aletaan tajuumaan, et oikeasti tehdäänkö sitä työtä fiksusti. Onko se lainsäädännön mukaista? Onko se työnantajan tavoitteiden mukaista? Onko se ylipäättään tehokasta? Kaikki se työ, mitä me ollaan tehty siihen asti, niin se on kaikkea muuta ku ei-teknistä. Se on sitä, että me toimitaan interaktiossa sen liiketoiminnan kanssa, sen ihmisen kanssa. Kuunnellaan sitä ihmistä. Osataan lähestyy sitä ihmistä oikealla tavalla. Ei olla pelottavia. Ei aidosti oikeasti kiusata, vaan yritetään olla mahdollisimman vähän kitkaa aiheuttavia. Tuodaan sitä viestiä oikein sille ihmisille. Minkä takia me tehdään tätä asiaa ja mitä etuja se tuo tälle kyseiselle ihmiselle ja mitä helpotuksia se tuo ja näin päin pois.

Mut tää on ihan siis päivittäistä yhteistyötä asiakkaan kanssa. Kysellään, mietitään, funtitaan, miten me voidaan ratkaista näitä heidän asioita ja mitä asioita me ei välttämättä olla huomioitu. Jos mietitään humanistisia taitoja, niin viestintä, ymmärrys, pedagogiikka, kaikki tällöinen käyttökokemus, käytettävyyys, intuitiivisuus ynnä muut tällöiset asiat, niin ne on sellasia, minkä kanssa meidän pitää päivittäin pelata.

MILJA KÖPSI:

Samalla tavalla ku Tommin ja hänen tiiminsä täytyy ymmärtää sitä asiakkaan kohderyhmään, niin se just nimenomaan tulee siit yksilöllisest ymmärtämisest. Koska kaikki ne ihmisryhmät on erilaisia. Tähän kun lisätään vielä esimerkiksi se, että CGI:kin tekee tosi kansainvälisesti tuotteita ja palveluita. Se mikä sopii Suomeen ja Pohjois-Karjalaan tai Joensuuhun, niin se ei välttämättä toimikkaan Berliinissä samalla tavalla tai Balilla samalla tavalla. Mutta kohderyhmä ja asiakkaat voi olla. Niin jopa sen tuotteen sisällä täytyy miettiä, et millasia sanoja käytetään jonkun kulttuurin sisällä tietyn tällöisen call to actionin tai toimintokehotteen tekemiseen tai tällöiseen.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Et sielt löytyy paljon tämmösiä pieniä tämmösiä vivahteita, missä korostuu ja mist saa kiinni tavallaan sen, et missä me tarvitaan sitä ihmisymmärrystä.

TUOMAS LIUS:

Joo. Se tosiaan kyllä hyvin selkeä kuva piirtyy siitä, että erityisesti tässä kehittelyvaiheessa ja tarpeiden ja palveluiden kartoittamisen vaiheessa humanistin rooli on hyvin merkittävä. Nyt jos pikkusen sinne tulevaisuuteen kurkkaa, kun digitaalirstuminen automaation ja robotiikan kehittymisen myötä tuntuu, että niitä työtehtäviä siirtyy entistä enemmän ihmiseltä koneelle. Tämähän toki herättää voimakkaita tunteita sekä ennakkoluuloja puolesta ja vastaan. Niin uskallanko olettaa, että humanistiset työt ei suinkaan ole vähenemässä tämän muutoksen myötä, vaan ne ikään kuin löytää uutta muotoa?

MILJA KÖPSI:

Mä nappaan tost kiinni. Mä itse oon vähän allerginen digitalisaatio-sanalle ja sille kaikelle kauhukuvulle, mikä sen ympärille rakentuu. Koska ihmiset jotenkin kuvittaa, et se on uus asia ja ihmisiltä ja kaikilta loppuu nyt työt. No, ensinnäkin se digitalisaatio, sehän on alkanut jo kauan aikaa sitten. Minä oon 45 ja mä muistan ajan, jolloin vielä pankissa laskettiin kolikoita käsin. Mutta että kaikki työvälineet on lähtenyt niinkun muuttumaan jo hyvin kauan aikaa sitten erilaiseksi. Se digitalisaatio on ollut meidän elämässä jo hyvin, hyvin kauan.

Et siitä tavallaan nähdään se, et kyllä varmaan jotkut työpaikat joo kuolee. Mut koko aikahan syntyy kaikkea uutta. Et enhän mä voinu eikä Tommikaan välttämättä varmaan voinut nuorena lapsena, nuorena teininä kuvitella sitä, et millainen maailma on. Et kylähän tekoäly ja koneoppiminen ja juuri se kirosana digitalisaatio saa meidän arjessa koko aika enemmän sijaa ja se robotiikkakin. Mut jostaihan se kaikki ymmärrys tulee. Joku sen tekee. Joku sitä kehittää. Joku sitä tarkkailee, analysoi, muokkaa. Asiat kehitty myös koko aika. Et vaikka joku ratkaisu niin sanotusti tuntuiskin olevan valmis, niin ei se kuitenkaan oo valmis. Ei sitä yksinään voi jättää pyörimään mihinkään. Et ne

työnkuvat vaan ehkä kehittyi siinä ympärillä koko aika. Siinä missä menetetään, niin varmaan saadaan myös aika paljon uutta tilalle. Vai miten sä Tommi näät ton?

TOMMI KOVALAINEN:

Joo. Ihan komppaan. Täällä nyökyttelen tahollani, että ihan olen samoilla linjoilla. Tietysti se on niinku ennenki ihmiskunnan historiassa, niin kaikki uus herättää aina kiinnostusta, pelkoa, vastarintaa. Samaan aikaan sitten, kun se teknologia, totta kai ku se kehittyi, niin ihmisillä herää pelko siitä omasta osaamisesta, sen osaamisen riittävydestä. (--) [0:16:17] tosiaan niinku ihan omien työpaikkojen puolesta ja tietysti se, et pitää toki olla rehellinen, että tapahtuu totta kai muutoksia. Niinku Milja sanoitkin niin tiettyjä työtehtäviä tulee varmasti häviämään. Uutta työtä tulee syntymään.

On isoja muutoksia tapahtunut historiassa. Traktorit syrjäytti hevoset maatöissä muutamassa vuosikymmenessä. Ja varmaan lääkäreiden sanelunpurut on yks semmonen työtehtävä, mikä tulee häviämään kokonaan. Et sitä ei vaan tehdä enää manuaalisesti niinku seuraavan 5 vuoden jälkeen. Et mekin ollaan tehty paljon niitä ratkaisuja terveydenhuoltoon. Että se on vaan semmoista työtä. Kuunnellaan ja kirjoitetaan tekstimuo-
toon, niin se on hyvin rutiininomaista ja tämmöstä helppoa automatisoitavaa niin sanotusti. Annetaan ihmisille aikaa keskittyä oikeisiin asioihin. Senhän se pitäis olla se viesti.

Mutta totta kai niinku tässä maailmassa on paljon pelkotiloja. Hyvä esimerkki on vaikka esimerkiksi Intia. Niin Intiassahan ollaan lainsäädännöllä niinkun rajattu niin, että siel on kova pelko siitä, että siel. Mä en tiedä montako kymmentä miljoonaa taksikus-
kia löytyy Intiasta. Mutta siellä on esimerkki lainsäädännöllä rajattu, että tämmönen itseä ajava auto, niin vaikka se jossain vaiheessa saataisiin markkinoille, mistä ollaan vielä aika kaukana, niin Intiassa on päädytty siihen, että lainsäädännöllä turvataan taksikus-
kien asema ja kielletään itseään ovat autot. Ihan vaan sen takia, että pysyy tietty ammattiryhmä leivässä.

MILJA KÖPSI:

Hyvä esimerkki. Mä järjestän vuodessa lukuisia tapahtumia. Kymmeniä ja satoja tuhansia oon järjestäny viimesen 5 vuoden aikana. Yksi osa mun tapahtumajärjestämisestä on se, et mä otan ilmoittautumisia vastaan. Mä käytän sellaista palvelua kuin Lyyti, jonka on kehittänyt kaltaiseni tapahtumajärjestäjä, joka kyllästyi siihen, et hänen sen arki-työnsä ohella piti sähköpostilla ottaa vastaan niitä ilmoittautumisia. Sitte panna ne Exceeliin ja sit ku joku peruutti sen ja kerätä ne ruokavaliot sinne Exceeliin. Hän päätti automatisoida sen. Nyt meillä on käytössä ilmoittautumislomake, joka kerää ihmisten tiedot, ruokavaliot. Säilyttää ne turvallisesti. Lähettää muistutuksia. Sinne voidaan ajastaa kaikenlaisien materiaalien lähettämisiä. Jos joku peruuttaa paikan, niin se tarjoaa sitä jonossa seuraavalle automaattisesti ilman, et mun tarvii soittaa kenellekään.

Kaikki se aika mikä vapautuu tästä, niin mä pystyn käyttä sen siihen, et mä hankin uusia puhujia, teen hyviä järjestelyjä, tarkkailen teknologiaa, et se toimii siintapahtumassa. Voin käyttää se aikani uusien sisältöjen hankkimiseen. Hyvin pieni esimerkki. Mä oon aivan satavarma, et ykskään tapahtumajärjestäjä ei oikeasti halua palata siihen helvettiin, missä ite pitäs niit ilmoittautumisia hoitaa. Et kaikki ei oo siitä, et robotit marssii joku päivä tuol kadulla ja ottaa meidän elämän haltuun. [naurua] Vaan ne on nimenomaan näit työkaluja, joista Tommi sano, et ne vapauttaa meitä johonkin tärkeempään ja parempaan. Silloin mejän ehkä just niille humanistiselle taidoille tulee enemmän kysyntää.

TOMMI KOVALAINEN:

Komppaan ihan täysin, mitä Milja sanoit. Todella hyviä pointteja. Mut ehkä semmonen jos ihan täsmälleen mietitään, missä tarvitaan humanistista osaamista, niin yksi monen iso alue on justinsa tää tekoälyjä ja sen suomen kielen osaaminen. Suomenkielisen tekoälyn kehittäminen on yks iso haaste täällä pienessä Pohjolassa. Koska jos ajatellaan globaaleja pelureita, niin Suomen markkina-alue ja suomen kieli on varsin pieni tästä kontekstista. Suomessa on ollut jo toistakymmentä vuotta Turun yliopistossa hanke käynnissä, missä ollaan kehitetty suomen kieltä ymmärtävää tekoälyä.

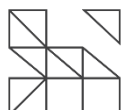
Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Mitä nyt oon joskus vähän asiaa seurannut, niin arviot on ollu, et tarvitaan useampi kymmenen miljardia sanaa materiaalia, jotta tekoäly kehitty sujuvaks keskustelijaks ja ymmärtää sitä kontekstia, ymmärtää sisältöä. Se on, jos mietitään tulevaisuutta, niin se on varmasti yks semmonen alue, missä paljon tarvitaan kielitieteilijöitä ja sen alueen osaamista.

MILJA KÖPSI:

Joo, toi on tosi elintärkeä nosto. Koska siis ihan väistämättä tekoäly ja koneoppiminen kehitty. Jos sitä on kehittämässä hyvin yksipuolisesti porukkaa, niin silloinhan siitä tulee yksipuolista tekoälyä, joka ottaa huomioon vaan sen tietynlaisen kaavan, mitä pitkin se lähtee oppimaan. Et sitä varten me tarvitaan sinne sitä monimuotoisuutta ja todellisuuden ymmärtämistä. Et mä kans hirveen lämpimästi haluaisin, että yhä useampi ihminen kiinnostuis siit koneoppimisesta ja sen lähtödatan keräämisestä ja kehittämisestä.

Toi tekoäly suomen kielen suhteen mun mielestä tosi hyvä nosto Tommilta, koska sitä voi käyttää esimerkiksi verkkohäirinnän ehkäisyyn ja tunnistamisen. Eli mitä enemmän meillä on teknologiapohjaisia tuotteita ja palveluita ja somekanavia, niin sitä todennäköisemmin ne myös mahdollistaa verkkohäirinnän. Eli meidän täytyisi jatkossa olla kehittämässä myös semmosia palveluita, jotka tunnistaa sen mahdollisuuden, et nyt jota-kuta voidaan satuttaa. Ehkä tekoäly voitaisiin valjastaa siihen hyvään käyttöön niin, et huomataan heti, kun jossain käytetään sellaista kieltä, ja pystyttäis puuttumaan siihen niin, et meidän luoma tuote tai palvelu ei enää mahdollistaisi esimerkiksi naisiin tai vähemmistöryhmiin kohdistuvaa häirintää. Et monii hyviä tommosii asioita, missä sitäkin voi käyttää. Eikä se ole vain semmonen mystinen erikoinen asia jossain hämärässä yläpilvessä [naurua] vaan työkalu.

[musiikkia]

TUOMAS LIUS:

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Jos puhutaan tästä tekoälyn etiikasta tekoälyyn liittyen ja siitä, miten algoritmit vaikuttaa jo nyt tänä päivänä meidän jokapäiväiseen elämään semmosissakin paikoissa, missä niitä ei tuu välttämättä mietittyäkään. Miten te näette, et mikä on humanistien panos tekoälyn tutkimukseen, tekoälyn vastuulliseen kehittämiseen sekä erityisesti sen vastuulliseen hyödyntämiseen? Et jos otetaan tämä etiikka ja moraali nyt tämmöseks linssiä, minkä läpi katsotaan.

MILJA KÖPSI:

No, tässä on se ongelma, et maailmassa on valitettavasti tällöinen epätasapaino. On tiettyjä asioita, joihin me ei välttämättä voida koskaan vaikuttaa. Koska ihmiset nyt vaan on mulkkuja ja sille ei vaan niinku aina voi mitään. [naurua] Mut kyl tää mun mielestä on sillä tavalla humanistien kenttää myös, et jos tää on sun juttus, niin sun täytyy oppii myös myymään sitä sun osaamista. Herättää niit keskusteluja, myydä sitä osaamista yrityksiin ja olla mukana siinä keskustelussa, joka tuo sen huomion siihen, et mitä se eettisyys on, mitä se vastuullisuus on, miten sitä voidaan parantaa, missä on vaaran paikkoja. Sit löytää se verkosto, joka lähtee yhdessä sitä kehittämään kohti parempaa maailmaa.

TOMMI KOVALAINEN:

Mietitään, että mitä se eettisyys ylipäättään on. Se on siis niinku. Se on ollut kuuma peruna jo monta vuotta ja EU:n eri toimielimissäkin on käsitelty sitä moneen otteeseen. Mut mun näkemys on se, et kaikki lähtee siit kerättävästä datasta ja sen tietosuojasta ja käytöstä. Eli niinku viittasit Tuomaskin siihen Facebookiin ja näihin eri somekanaviin ja muihin, niin kaikkihan vaan lähtee siitä, että mitä tietoa kerätään, miten sitä yhdistellään, mihin käyttötarkoitukseen sitä käytetään. Tietysti Euroopassa on toi EU:n tietosuoja-asetus luonut monta vuotta jo GDPR:n, joka vaikuttaa jo käytännössä hyvin olenaisesti isoon osaan meidänkin elämää tänä päivänäkin. Osa ihmistä totta kai alkaa olee jo aika valvutuneitakin sen asian suhteen. Mut sitte osa on hyvin, osa laittaa foliohatun päähän ja on hyvin tarkka siitä omasta tietosuojasta ja omista tiedoistaan ja miettii minkälaisia riskejä siihen liittyy.

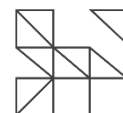
Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Osa taas sitten kokee, et on hirmu kivaa, että kun näe palvelut on vähän kohdistetumpia ja tiedetään, mistä mä voisin olla kiinnostunut, ja saadaan sitten vähän eri. Että kävit kivijalkaliikkeessä tai kävit verkkokaupassa, niin susta tiedetään aika paljon sun asiakasprofiilista.

MILJA KÖPSI:

Ja se että kenelle ne vastuullisuudet aina kuuluu. Onko se sen just sen koodin tekijän vai sen koodin tilaajan tai sen koodin kumppanin vai kenen vastuu se on? Miten siitä vastuullisuudesta viestitään ja missä vaiheessa se vastuullisuus lisätään siihen prosessiin ratkasuja. Mä toivon, että koulut, jotka tällä hetkellä valmistaa. Ihan sama, valmis taako ne humanisteja tai niitä kellarissa istuvia devaajapoikia. Niin siellä ois ihan joka asiaan istutettu sen vastuullisuuden ymmärtäminen myös, koska se kuuluu siihen. Se vastuu kuuluu meille kaikille.

TUOMAS LIUS:

Ja nyt jos pysytään hetki tuolla tulevaisuudessa vielä ja toivottavasti tommosessa mukavassa, ei T2:maisessa tulevaisuudessa. Niin voidaanko spekuloida, että minkälaisia työtehtäviä nimenomaan huomispäivän teknologia-alan työmarkkinat voivat tarjota nimenomaan humanisteille. Tässä on toki jo sivuttu tätä aihetta, mutta jos ihan ihan tämmösiä työmarkkinaennusteita voitais vielä pohtia?

TOMMI KOVALAINEN:

On tietysti niinku alueita mun mielestä, missä humanistinen osaaminen korostuu tosi voimakkaasti. Totta kai ilmeisiä niinku viestintä, palvelumuotoilu, käytettävyys, suunnittelu, koulutus, loppukäyttäjätuki ynnä muut tän tyyppiset asiat. Mut sitten tosiaan puhuttiin tosta jo tämmöstä niinku esimerkiks tekoälyn kehittäminen, niin se on yks semmonen ihan tämmönen spesifi alue.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Mut ehkä mä mietin sitä, että niitä humanistisia taitoja tarvitaan laajalti ihan ylipäätään IT-alalla. Ei pelkästään tietyissä täsmärooleissa, vaan siis et ylipäätään humanistisia taitoja.

Lähdetään ihan siitä, että minkä takia suurin osa, niinku miks ylipäätään projektit epäonnistuu. Se tyypillisin ongelmahan on se, että asiakas ja toimittaja ei puhu samaa kieltä, ei ymmärrä toisiaan. Sillon korostuu se, et jotain asiaa ei oo viestitty oikein. Ei oo osattu puhua samaa kieltä. Näähän on nimenomaan niitä asioita, että miten me kuvataan niin kirjallisesti kuin suullisesti, mitä me ollaan asiakkaille tuottamassa, mitä liiketoiminnallista arvoa se tuottaa, miten me ollaan tekemässä asioita.

Sit jos se asiakas ei myöskään itekkään vielä ehkä ymmärrä kokonaisuudes, koska me pelataan paljon sellasten asioiden kanssa, joita ei ole vielä olemassa, jotka voi olla hyvinkin abstrakteja. Niin meidän toisaalta tehtävänä on myös auttaa asiakasta ymmärtämään sitä omaa tarvettaan, kirkastaa sitä ajatusta siitä, että mitä he oikeasti on tarvitsemassa. Et jos oot hankkimassa Jukkataloa on, niin sulla on aika selkeä ajatus siitä, et hei että erkkeri tulee tonne ja kylppäriin laatat niin ne voi olla vähän erilaiset tai jotain. Mut jos oot hankkimassa tekoälyä kehittämään sun liiketoimintaa, niin joo kuulostaa hyvältä. Mutta miten käytännössä? Mitä se tuo mulle? Miten mun pitäis lähteä rakentaa tästä? Niin tavallaan sen ajatuksen kirkastaminen, miten teknologia voi helpottaa, mahdollistaa, auttaa liiketoimintaa. Niin siellä on aika paljon semmosia asioita, missä nimenomaan tehdään yhteistyötä sen asiakkaan liiketoiminnan kanssa ja sparrataan ja mietitään, funtsitaan yhdessä. Se on sitä liiketoiminnan kehittämistä.

Tietysti se, et mitä Miljakin tossa puhu aikasemmin, et tulee uusia ammattiryhmiä. Niin tää on ihan, tää on taivahan tosi. Ja niinku esimerkiks tää meidän robotiikan palvelukeskus, niin tää on hyvä esimerkki siitä, et me alettiin 2016 lopulla, 2017 alussa rakentaa tätä, ja ei tällaista vastaavaa ollu, niinku tämmöistä kokonaisuutta. Meillä on sellasii työtehtäviä ja sellaisia titteleitä, semmosia rooleja, mitä ei oo olemassa. Nyt kun me menään tässä tulevaisuuteen, niin on paljon sellasia asioita, että me voidaan viedä niitä koneelle. Mut me tarvitaan ihmisiä, jotka valvoo koneita, tekoälyä, robotteja, niin että ne tuottaa sitä liiketoiminnallista arvoa, mutta että ne toimii lainsäädännön mukaan.

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Ne toimii eettisesti oikein, niinku ylipäättään palvelee yhteiskuntaa ja liiketoimintaa oikein. Niin me ei välttämättä tänä päivänä edes tiedetä, mitä ammattiryhmiä ja työtehtäviä tulee olemaan viiden vuoden, kymmenen vuoden päästä. Koska maailma menee niin kovalla vauhdilla eteenpäin.

[musiikkia]

MILJA KÖPSI:

Joo, kyl mä kans nään, et sille niin sanotusti humanistiselle osaamiselle ja asiantuntijuudelle on aina paikka kaikessa jatkossa. Koska faktahan nyt vaan on niinku on useaan otteeseen käynyt ilmi, että ilman sitä, niin ei ole tuotteita ja palveluita. Mut kyl mä haluaisin kuitenkin myös rohkaista humanisteja siihen, et astuu hieman myös sielt omasta poterostaan ulospäin, koska fakta on myös se, että työelämä ja teknologia niin se on sulautunut jo yhteen. Et siinä missä se teknologia on ihan jokaisen tarpeen ja palvelun mahdollistaja, niin jokainen pesti myös siinä tulee muuttumaan eikä tosissaan voida arvatakaan, et mitä kaikkea tulee.

Mut se ei tarkota sitä, et jokaisesta humanistista täytyy olla koodari. Mutta se, että ymmärtää sen teknologian ja osaa esimerkiksi käyttää joitain ohjelmistoja tai ymmärtää sitä dataa tai tekoälyä jollain tapaa, niin ei vähennä sen humanistisen osaamisen arvoa. Mutta se mahdollistaa yhä enemmän sen, et missä sä voit käyttää niitä sun humanistisia taitoja, miten sä voit olla tekemässä parempia palveluita ja tuotteita. Et kun on valmis oppimaan uutta ja kehittymään sen yhteiskunnan mukana ja ymmärtää tosissaan sen, et sitä teknologiaa ei pääse enää karkuun, mut et se on mahdollisuus. Et muistaa sen, et on mahdollisuus eikä uhka.

[musiikkia]

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Huhuja humanisteista podcast jakso 04

Äänitteen kesto: 30 min

Litterointimerkinnot

T:	Haastattelija, Tuomas Lius
J:	Haastateltava, Jaana Rekolainen
P:	Haastateltava, Pasi Ripatti
sa- (sana)	sana jää kesken epävarmasti kuultu jakso puheessa tai epävarmasti tunnistettu puhuja
(-)	sana, josta ei ole saatu selvää
(--) [tauko 10 s]	useampia sanoja, joista ei ole saatu selvää vähintään 10 sekunnin tauko puheessa
, . ? :	kieliopin mukainen välimerkki tai alle 10 sekunnin tauko puheessa

Jälkihuomio jaksoon: Jaksossa käsitellään yhteistyötä Venäjän kanssa, sillä se on äänitetty ennen 24.2.2022 Venäjän hyökkäystä Ukrainaan.

[musiikkia]

T: Humanisti. Mitä ajatuksia tuo sana herättää sinussa? Kyllä, yrittäjät ja työelämän edustajat, minä puhun nyt erityisesti teille. Yhteiskunnat digitalisoituvat ja globalisoituvat. Tulevaisuus tarjoaa uusia haasteita. Mitä tehdä ja kenen puoleen kääntyä, kun haluat kasvuhakuisen yrityksesi erottuvan, olevan saavutettavissa ja kohtaavan erilaisia tarpeita sekä ihmisiä? Tässä podcastissa laajennetaan kapeita käsityksiä ja stereotyyppioita humanisteista ja siirretään ummehtunut ajattelu syrjään. Minun nimeni on Tuomas Lius, ja tämä on Huhuja humanisteista.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

[musiikki jatkuu]

T: Mitä kaikkea on yrityksen kansainvälisyys, ja miten humanistit voivat siinä auttaa? Puhuttaessa niin kansainvälisestä osaamisesta ja yritysten välisestä yhteistyöstä kuin yhdenvertaisuudesta kulttuuritaustaltaan erilaisissa työympäristöissä on keskustelussa tärkeä huomioida, minkälaista osaamista sujuva ja kaikkia osapuolia kunnioittava yhteistyö vaatii. Liike-elämän kautta tapahtuva kulttuurien kohtaaminen, kuten myös kotikansainvälistyminen, tarjoavat laaja-alaisen kentän työtehtäviä humanisteille, mutta vaatimukset ovat haastavat, ja kv-tehtäviin haluavalta edellytetään aktiivisuutta sekä oma-aloitteisuutta jo opiskelujen aikana.

Huhuja humanisteista -podcastin tämänkertaisen jakson teemana on, mitä kaikkea on yrityksen kansainvälisyys, [musiikki loppuu] ja miten humanistit voivat siinä auttaa. Etäyhteyksien kautta vierainamme ovat tällä kertaa Jaana Rekolainen, Suomalais-Venäläisen kauppakamarin toimitusjohtaja, sekä Pasi Ripatti, DB Schenkerin Suomen viestintäjohtaja. Tervetuloa!

J: Kiitos.

P: Kiitos.

T: Jaana ja Pasi, te olette kansainvälisen liiketoiminnan ammattilaisia ja ymmärtääkseni molemmat saaneet humanistisen koulutuksen.

J: Kyllä.

P: Kyllä, joo, suomen kieli oli pääaineena.

T: Kysyn, Jaana, sinulta: mitä kaikkea on käsite, lainausmerkeissä, yrityksen kansainvälisyys?

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

J: Ensinnäki (tietenki) [02:16] voi olla yhtiöitä, jotka jo syntyessään on kansainvälisiä, näitä born global -yrityksiä, joiden markkinat on heti Suomen ulkopuolella, globaalisti. Sit on yrityksiä, joille se kansainvälisyys tulee osana kasvupolkua. Suomi on kuitenkin pieni markkina, ja jos on kasvuhaluja ja nälkää yrityksellä, niin aika nopeasti ne kasvurajat tulee Suomessa vastaan, ja täytyy lähteä hakemaan sitä kasvua sitten kansainvälisiltä markkinoilta Suomen ulkopuolelta. Joskus se veturi saattaa olla joku yrityksen uusi innovaatio tai tuote ja palvelu, joka herättää yhtäkkiä kiinnostusta Suomen ulkopuolella. Ja lähdetään sitten sen kysynnän innoittamana kansainvälisille markkinoille.

Tapoja mennä kansainvälisille markkinoille on monia, samoin kuin on tietysti tapoja toimia kansainvälisesti. On vientiä harjottavia, tuontia harjottavia yrityksiä. Yritys voi etabloitua Suomen ulkopuolella, harjoittaa siellä valmistusta tai tuottaa palveluita. Tietenki tää digitaalinen maailma, palvelut ja vaikkapa verkkokauppa, häivyttää näitä maantieteellisiä rajoja ja voivat hyvin nopeastikin muuttaa yrityksen toiminnan globaalisti – jopa tämmösen pienemmänkin yrityksen.

T: Jos pysytään vielä hetken aikaa täällä Suomalais-Venäläisen kauppakamarin maailmassa ja tuodaan soppaan mukaan humanisti, niin minkälaisissa tehtävissä Suomalais-Venäläinen kauppakamari hyödyntää humanistisen koulutuksen omaavia ihmisiä?

J: Meillä on toimitusjohtajanakin humanisti. Ja meillä on itse asiassa aika paljon... mul on työkavereita, jotka ovat humanistisen koulutuksen saaneita. Ihan samoin kun Pasi, niin meillä on viestinnässä humanisteja, kieliasiantuntijoina asiakastyössä. Ja tietenkin yksi tärkeä osa meidän työtä on se, että me haetaan objektiivista tietoa Venäjän markkinoilta, niin siinä tarvitaan paitsi sitä kielen osaamista, niin siinä tarvitaan kykyä myös analysoida ja tiivistää asioita, (tämmöstä aika) [04:31] laaja-alasta näkemystä välillä.

Myös tässä meidän työssä tää humanistinen koulutus auttaa tälläisissä siltojen (rakentamisessa, tai) kulttuuristen ja kielisiltojen rakentamisessa, sekä yritysten välillä mutta välillä myös yritysten sisällä. Me on huomattu myös se, että se on myös tärkeää, että esimerkiksi on tällaisia tytäryritys-emo-yhtiösuhteita, että siellä myös tarvitaan sitä kulttuuriosaamista ja sitä siltojen rakentamista.

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Siinä tällänen humanistinen ote auttaa kyllä. Ylipäättään mä sanosin, että ku mä itse rekrytoin ihmisiä, niin kyllä sellanen ku asenne ratkaisee, ja usein humanisteilla on sellanen aika avoin asenne siihen, et ollaan valmiita tekemään monenlaisia asioita ja oppimaan uutta. Se tiedon... kyky oppia uutta ja sopeutua uusiin tilanteisiin on meillä tärkeää, ku me toimitaan markkinan kanssa, joka nopeasti muuttuu, ja tarvitaan joskus nopeasti reagointia.

T: Pasi, takanasi on monivuotinen ura viestintäalan töissä, ja kuten tässä oliki jo puhetta, että miten humanisteilla on hyvin vankka jalansija näissä tällasissa työtehtävissä. Miten koet, että omat humanistisen alan opiskelusi on vaikuttaneet työhösi?

P: Täs oikeestaan tullaan siihen, kumpi oli ensin, muna vai kana -ajattelutapaan, et onks ensin jonkinlainen humanistinen maailmankatsomus, ajattelutapa, joka ohjaa humanistisiin opintoihin, vai syntykö se siellä, joka sitte vie edelleen tietyyppisiin tehtäviin. Ja siellä tehtävissä sitte pystyy osottamaan tätä humanismiaan. Kyllä tehtäviä ja paikan löytää humanistina myös liike-elämästä. Eli ihan niinku Jaana sano tossa äsken, tämmösen sillanrakentajan roolin, et siitä on huomannu ittensäkki löytävän aika monen kertaan.

Eli niinku oli puhe noista emoyhtiö-tytäryhtiörakenteista, mitä Jaana sano, nii täsmälleen sama on esmes meilläki. DB Schenker toimii 130 maassa, 75 000 työntekijää melkein. Eniten viestinnällä on yhteistyötä meän Euroopan-pääkonttorin kanssa. Ja me ollaan aika paljon nimenomaan Suomen viestinnässä tällasessa porttiroolissa. Et mitä kaikkea tulee pääkonttorilta, ja miten se tuodaan Suomeen organisaatioon tai Suomen asiakkaille, niin se on eräänlaista lokalisointia, vois sanoo näin. Eli ihan yks yhteen ei pysty kääntämään valmiita slaididekkejä tai muuta viestintämateriaalia, et pitää kattoo, et miten se sopii suomalaiseen kontekstiin ja suomalaiseen kulttuuriympäristöön. Ja ihan vastaavasti toiseenki suuntaan, et jos meillä Suomessa on jotain merkityksellistä, jota me halutaan viedä myös pääkonttorin suuntaan tai kansainväliseen levitykseen, niin se ei ihan yks yhteen käy sellasenaan kansainväliseen jakeluun, vaan pitää ettii sieltä sitten nää kansainväliset ulottuvuudet niille viestisisällöille.

T: Kun työsi on kansainvälistä ja kollegat löytyy ympäri Eurooppaa, niin onko humanistisen koulutuksen tarjoama ihmisen ymmärtäminen, tällaiset pehmeät arvot niin merkittävässä avainasemassa, kun vois maallikko kuvitella?

P: No viestintähän on nimenomaan ihmiseltä ihmiselle, eli se pitäs aina yrittää muistaa. Helposti tipahtaa sellaseen konsernijargoniin, josta pitäs yrittää päästä pois, eli muistaa, että mikä on se asia, mitä me halutaan kertoa sille toiselle ihmiselle, ja yrittää muokata sillä tavalla niitä sisältöjä. Ja se, että mikä on tää ihmiskatsomusrooli, niin sen huomaa esimerkiksi paikallisessa johtoryhmätyöskentelys.

Yritystä ohjataan aika pitkälti numeroitten kautta. Käydään läpi edellisen kuukauden tuloksia ja seuraavan kuukauden tavoitteita, ja miten ollaan onnistuttu, ja mitä pitää tehdä, et onnistutaan paremmin. Niin kyl sitä huomaa aika usein sitten olevansa siinä roolissa, joka sitten yrittää nostaa esiin sitä, että mites tämmönen asia kerrotaan henkilöstölle tai kerrotaan asiakkaille. Et onks tää miten otettavissa vastaan esimerkiksi. Yrittän ainaki pitää omassa työssä esillä tällasta... humanismia, niin kai sen vois sanoa.

T: Kuljetusala muuttuu, ja uudet teknologiset ratkaisut, innovaatiot, esmes dronet, tarjoaa uusia mahdollisuuksia logistiikkaan, ja uskon, että DB Schenker on tässä kehityksen kärjessä. Millanen rooli humanistisella tai ihmistieteellisellä ymmärryksellä on tässä, et saada nämä uudet keksinnöt ja niiden tarjoamat mahdollisuudet tutuksi kuluttajalle?

P: Periaatteeltaanhan logistiikka-ala on hyvin yksinkertasta. Hoitaa tavara paikasta toiseen oikeeseen aikaan, oikeen kokosena, oikeen muotosena, siihen hintaan, kun asiakkaan kans sovittu. Mut se, että ala kehitty erittäin nopeeta vauhtii tällä hetkellä. Meän yrityksellä tuli nyt 150-vuotisjuhlavuosi. Eli täs on aika pitkä perspektiivi siihen, miten tätä perusbisnestä on muokattu.

Ja just tällä hetkellä, niinku viittasit noihin droneihin, eli rahtidroneja kokeillaan, tulee automaattisia pakettijakelurobotteja. Kuluttajan rooli kasvaa huomattavasti koko ajan.

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Ennen vanhaan ei kuluttajalla ollut mitään sanomista siihen, mikä firma sen lähetyksen toimitti kauppaan esimerkiksi, mutta nyt verkkokaupan myötä kuluttaja tekee itse sen valinnan. Valikoi, et mikä on se yritys, joka toimittaa sen lähetyksen kotiin tai noutopisteeseen. Ja se tuo sinulle ihan erilaiset ulottuvuudet taas esimerkiksi viestinnälle.

Ja se ei ole enää B2B-viestintää, vaan siihen tulee myös se kuluttajaulottuvuus. Ja se tuo taas sen oman ihmiskäsityksensä siihen mukaan, et ei enää puhutakaan sillä bisnesten välisellä kielellä, vaan pitää myös pystyä puhuttelemaan sitä kuluttaja-asiakasta, meidän asiakkaan asiakasta, ja miettimään, että mikä siellä on sinulle se, mikä saa meidän asiakkaan valitsemaan meidät. Mikä on semmoinen asia, mitä kuluttaja arvostaa? Esimerkiksi ympäristöasiat, nopeus, viimeisen mailin haasteet, et miten ne puhuttelee meidän yritysasiakasta ja edelleen sitten meitä.

Se, että mitä humanistille voisi olla, minkälaista sarkaa tällä pellolla, niin ajatellaan jotain käyttöliittymiä esimerkiksi. Minkälaista kieltä niissä käytetään? Jos ajattelee ihan puhtaasti kielitiedettä. Omista opinnoista, suomen kielen opinnoista, joku sosiolingvistiikka, psykolingvistiikka, puheviestintä – se oli mulla sivuaineena, siitä on ollut hyötyä, puheviestintätilanteiden analysointikurssit – diskurssianalyysit; nyt ku rupee muisteleen, mitä kaikkea siitä on tullu opiskeltua, niin kyllä sieltä aika paljon semmosia mukavia polkuja löytyy, mistä on ollut hyötyä, vaikkei välttämättä tajuukaan, että semmosta on ollut. Mutta meilläkin löytyy humanisteja aika yllättävistäkin tehtävistä, jopa palveluiden myynnistä ja IT-puolelta. Et se ei ole niinkään sanottua, että täytyy olla suoraan se esimerkiksi tekninen koulutus. Humanisti on generalistikoulutus toisaalta: humanistit on aika monessa, kunhan sitä vaan vahvistaa jollain sopivalla tavalla, että tulee sopiva kombo sitä yritystä varten.

[musiikkia]

T: Suomalais-Venäläisellä kauppakamarilla on tytäryhtiöitä sekä venäjää äidinkielenä puhuvia työntekijöitä. Ja DB Schenker toimii, oliko 130 maassa, ja kuten aiemmin todettiin, kollegat löytyy ympäri Eurooppaa.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Minkälaisia haasteita ja ratkasuja on tullu vastaan, kun puhutaan työyhteisön vuorovai-
kutuksesta ja sen jäsenten oikeudenmukaisesta, kunnioittavasta kohtelusta?

J: Me kauppakamarilla ollaan pieni 20 hengen suomalais-venäläinen työyhteisö. Puolet kollegoista on Suomessa, puolet Venäjällä. Ja tietenki meilläki tällänen yhtenäinen yri-
tyskulttuuri on kompromissi, (jos täytyy) [13:29] ottaa huomioon eri kulttuureiden eri-
tyispiirteitä. Meille on tärkeätä se, että meidän arvoissa on tällänen yhdessä oppiminen
ja toisiamme kunnioittamisen kulttuuri. Mutta tärkeätä myöski, että me eri kulttuu-
reista tulevat kollegat ymmärrämme, mitä niillä meidän arvoilla tarkoitetaan, koska Ve-
näjäällä ne saattaa tarkoittaa jotaki ihan muuta, jos ne vaan käännetään. Toi oli hyvä, ku
Pasi puhu tosta lokalisoinnista, et ne arvot ja kulttuuriset asiat täytyy lokalisoida, että
me ymmärretään ne sitten siihen omaan kulttuuritaustaamme peilaten.

Yks sellanen ehkä pieneltä tuntuva mutta sellanen merkityksellinen asia on se, että Ve-
näjäällä esimerkiksi valtaetäisyys yrityksissä on ihan toisenlainen ku meillä. Pienessäki
yrityksessä se etäisyys johtajaan saattaa olla hyvinki suuri. Me taas kauppakamarilla on
pyrityt tietoisesti rakentaa sellasta matalan hierarkian ja matalan kynnyksen mallia, että
kaikki oltas helposti lähestyttävissä. Ollaan esimerkiks sovittu siitä, että me sinutte-
lemme toisiamme. Meille suomalaisille se on hyvin luontevaa, ja meille se on merkki
sellasesta tasa-arvoisesta työyhteisöstä, mutta ei välttämättä venäläisille. Mä oon huo-
mannu, että joillekki venäläisille kollegoille on todella epämukavaa sinutella minua,
vaikka muuten heillä ei ois mitään kynnystä ottaa minuun yhteyttä. Tässä mun on hy-
väksyttävä se kompromissi, että mä sallin sen teitittelyn, vaikka mun mielestä tämmö-
nen teitittely työkavereiden kesken on jäykkä tapa toimia. Mutta joskus sitten näin, et
se ei oo sitten niin merkityksellistä, et onks se sinuttelu vai teitittely. Tärkeää on se, että
uskaltaa ottaa yhteyttä ja uskaltaa kertoa vaikkapa jostaki huolista.

P: Pakko tarttua heti tohon teitittelyyn. Niinkun firman nimestä voi päätellä, DB Schen-
ker on saksalainen yhtiö, Saksan valtion rautateiden omistama, ja saksalaisessa kult-
tuurissa tuo teitittely on erittäin syvällä. Ja sillon kun 14 vuotta sitten tulin tähän taloon
töihin, oma pääkonttorin viestinnällinen esimieheni, Herr Doktor – oli kyllä mullakin
sähköpostissa pitkään Herr Doktorina puhutteluissa, ennen ku hän sitten esitti sinun-
kauppoja. Et siitä se lähti liikkeelle.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Sillo oli aika, kun pidettiin solmiota ja kovia kaulassa. Mut meidän organisaatio on muuttunu erittäin paljon tänä aikana. Nykyään sinutellaan aivan laidasta laitaan: koko konsernin pääjohtajaa, saksalaista, myös voi sinutella. Tosin täytyy sanoo, et siinä ittellä tulee pikkasen kyllä vielä kynnystä vastaan, että noinkohan tohtii! Mut sinutellaan, solmioita ei käytetä, ja pidetään matalia hierarkioita.

Mut se, minkä huomaa just kulttuurien välisistä eroista, on, et Suomessa meil on erittäin matala organisaatio. Toimitusjohtajan ja kaikkien muittenki johtajien ovet on aina auki. Kuka tahansa voi ottaa yhteyttä pelkäämättä, että olenko nyt muistanut olla ensin linjaesimieheen yhteydessä ja sitä seuraavaan, et se menee putkea pitkin oikeeseen suuntaan. Et kyl meillä voi olla suoraan yhteydes siihen henkilöön, keneen haluaa. Mut sitten vastaavasti pääkonttorin suuntaan, niin huomaa, että sitten on kuitenkin sellasta selkeätä hierarkiarakennetta, että mielellään edetään sitten Euroopan alueen kautta edelleen pääkonttoritasolle. Et se on tietysti, siin on etunsa ja haittansa.

Mut sitte tohon, mitä tuli erilaisiin kulttuureihin, niin yritysviestinnälle on aika – tämmönessä isossa organisaatiossa – tyypillistä se, että niitä pääkonttorin viestejä jalkautetaan maatasolle. Ja just arvot tuli äsken yhtenä esimerkkinä, niin meillähän on konsernin arvot samat globaalisti. Eli pitäs pystyy tarjoamaan DB Schenkerin palvelua maassa ja toisessa mahdollisimman samanlaisena, ja samantyyppisenä. Eli se tällanen tone of voice -tyyppinen ajattelu, että meillä Schenker kuulostaa samanlaiselta kaikissa maissa – sitäkin pitää saada läpi. Niin se kertoo, että miten sitten nää 130 maan viestintäorganisaatiot lokalisoii sen yhteisen sanoman maatasolle organisaatioon ja asiakkaisiin niin, et se kuulostaa kuitenkin samalta. Tää on se, mitä me tehdään, näin niinkun kulttuurien välillä taiteillaan koko ajan oikeestaan.

T: Jaana, koetko, että erityisesti humanistisella koulutuksella olisi jotain tuotavaa juuri erityisesti Venäjä-yhteyteen?

J: Kyllä on ehdottomasti. Me puhutaan kauppakamarilla usein tällasesta käsitteestä ku kulttuuriäly. Se tarkoittaa sitä, että se on jopa ihan niinku tutkimustenki mukaan merkittävä menestystekijä kauppaa käydessä.

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Se, että ymmärretään paitsi sen kohdemaan kulttuuri ja tavat myös se yrityskulttuuri, tavat toimia ja tehdä päätöksiä. Se on tärkeää, ja se on myös tärkeää, että kun tuntee sitä kulttuuria, nii osaa sitten myöskin sitä vierasta kulttuuria ymmärtää ja arvostaa.

Toinen, minkä mä nostasin... Täs on puhuttu paljon tästä viestintäosaamisesta. Viestintäosaaminen ja kielitaito on myös sellasia, joita humanisti voi tuoda tähän Venäjän-kauppaan myös paljon. Se on ensiarvoisen tärkeää, että ku me tehdään kauppa, niin me tehdään sitä tietenki, myyjä tekee sitä ostajan ehdoilla. Ja silloin se tarkoittaa myös sitä, että kun multaki usein kysytään, että pitääkö sitä venäjän kieltä ihan oikeesti osata, jos tehdään sitä Venäjän-kauppa. No eihän sitä tarvitse, voi sitä puhua ihan mitä kieltä tahansa, mut jos sä haluat tehdä sen ostajan elämän helpoksi ja helpottaa sitä ostotahtumaa, nii kyllähän se tietenki silloin auttaa, ku se ostaja pystyy ostamaan sillä omalla kielellään. Tee ostajan asema mahdollisimman mukavaksi, niin silloin kauppa käy paremmin.

P: Tosta jos saan napata kiinni, niin tää on just tyyppillistä kohderyhmäajattelua, et puhu kohderyhmän kieltä. Ja nyt tulee oikeestaan toi kielen hallinta, että uskosin, että jos venäjää osaa hyvin, nii silloin on helpompi hoitaa asioita venäläisen kumppanin kanssa. (Sama on ihan) [20:21] suomen kielessäki. Eli nykyään on paljon verkkokauppahuijauksia tai näitä sähköposti-, tekstarihuijauksia, et sinulle on saapunut lähetys. Ja klikkaa tätä linkkiä ja menetä kaikki [naurahtaa] pankkitunnuksesi sun muut. Niin yks yleinen tapahan siinä on, että millä katsot, että se on oikea se viesti: kieliasu. Onko se sähköposti tai tekstiviesti kirjoitettu sillä tavalla, kuin se organisaatio normaalisti kirjottaa? Täs tulee ihan suora linkki taas siihen kielentajuun, että minkälaista kieltä organisaatio kirjottaa. Eli suomen kielen opinnot on ainaki ittel ollu tässä erittäin hyvä työkalu, että pystyy kirjottamaan oikeeta kieltä. Ihan niinkun rinnastus tohon Jaanan sanomaan kohderyhmäajattelust ton kielitaidon osalta.

T: Jos pidetään katse vielä hetken aikaa tuonne itänaapuriin päin, niin Venäjällähän liiketoiminta on paljon sidoksissa valtioon ja valtiollisiin toimijoihin. Ja kun uutisotsikoitaikin seuraa, hyvin selväksi käy, että kauppa Venäjällä ei ole koskaan täysin irti politiikasta ja poliittisista toimijoista. Voidaanko olettaa, että humanistit voivat tarjota jotain ymmärrystä myös tähän seikkaan?

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

J: Kyllä ehdottomasti, ja tosiaan se on ihan fakta, että kyllä Venäjällä valtion rooli taloudessa on ollut koko ajan kasvava. Ja tietenkin sellases toimintakulttuurissa ja ympäristössä on hyötyä siitä, että on tällasta laajempaa näkemystä. Osa sitten niitä vaikkapa liikekumppanin tai joidenkin hallinnon päättäjien lausuntoja, onpa ne kirjallisia tai puhuttuja jotaki fraaseja, nii ymmärtää ja laittaa tavallaan myöski kontekstiin. Ymmärtää sitä raamia, myöski ehkä semmosta historian jatkumoa, eikä sitten ehkä ihan kaikesta mene puihin tai sävähdä. Osa myöski asettaa mittasuhteisiin ja poimia sieltä sit sen oleellisen, että mitä sillä itse asiassa haluttiin sanoa. Elikkä aina se pelkkä kielen ymmärrys, et sä ymmärrät ne venäjänkieliset sanat ja lauseet ja pistät ne riviin ja muodostat niistä sit sen suomenkielisen vastineen, nii se ei riitä, vaan tarvitaan se, ymmärtää se sanoman merkitys, ja sitte vielä välittää se oikein, et siinä on humanisteilla myöskin mun mielestä tärkeä rooli.

Tosiaan puhutaanpa sitten liiketoiminnasta tai politiikasta, vaikka se ois sitten tätä B2B-kauppaa, loppujen lopuks siel on aina kuitenkin ihminen takana. Siel on ihmisen toimet, ja se viesti välittyy ihmiseltä ihmiselle. Elikkä se ihmisten välinen vuorovaikutus ja se luottamuksen rakentaminen on myöski sellasta, missä mun mielestä humanisteilla on paljon annettavaa.

T: No onko Venäjä aivan erityinen kauppakumppani juuri siinä monisäikeisyydessään, mitä se ymmärtäminen vaatii? Vai tuleeko jotain muita tapausesimerkkejä mieleen muista yhteistyömaista, minkä kanssa toimiminen vaatii sellasta aivan omaa pelisilmää?

J: Ylipäätään mä sanosin, että kaikki kauppakumppanit, jossa tuo valtion rooli korostuu – Kiina on tyypillinen myöski Venäjän lisäksi –, niin tuo ehkä siihen... Se valtion rooli tuo siihen semmosta niinku oman ulottuvuuden. Sillon siihen kaupantekoon vaikuttaa muutkin kun kaupalliset seikat. Ja myöski sellanen erityispiirre ehkä, että liiketoimintaympäristö ja ne säädökset saattaa muuttua aika nopeasti. Eikä ne kaikki muutokset aina välttämättä tunnu kauheen harkitulta tai perustelluilta. Ja sillon tietenkin yrityksen täytyy löytää menestyäkseen ne tavat, oikeat tavat ja nopeat tavat, sopeutua niihin muutoksiin.

Toinen tietenki, että sitten sellaset kauppakumppanit, jossa se yhteiskunta tai kulttuuri poikkeaa paljon siitä meidän omasta kulttuurista. Sillon sitä on erityisesti syytä ymmärtää. Ei välttämättä tarkota sitä, et sun tarvii hyväksyä kaikkee, mitä siinä maassa tapahtuu, mutta jos sä et edes ymmärrä, mitä siellä tapahtuu, niin kyllä aika mahdotonta on toimia.

Ja myöski tietenki ne päätöksenteon mallit. Esimerkiks Venäjällä on tärkeetä se, että sä tunnet, kuka se on se allekirjottaja, se päätöksentekijä siinä yrityksessä. Ja tärkeetä myöski se, että sillon itse laitot vastaavan tason ihmisen sinne keskustelemaan, ettet laita pääjohtajan kanssa keskustelemaan jotain teknistä asiantuntijaa, vaan Venäjällä aina samalla tasolla keskustellaan. Jos halutaan nopeesti päätöksiä, kannattaa yrittää päästä mahdollisimman nopeasti sillon sinne päätöksentekijän työhuoneeseen eikä turhaan kuluttaa aikaa niiden kanssa, jotka eivät niitä päätöksiä tee.

Siin on monta asiaa, jotka täytyy ottaa huomioon, täytyy ymmärtää, jotta osaa tälläsessä erilaisessa, hyvinki erilaisessa toimintakulttuurissa toimia. Ja varmasti tosiaan, niinku, itse tietenki tunnen Venäjää, Venäjää ja Venäjää, mutta Pasilla on tietenki sit kokemusta monista muista kulttuureista, ku teil on yritys, joka toimii laajasti, globaalisti monissa eri kulttuureissa.

T: No otetaan tähän loppuun viimeiseksi pureskeltavaksi sellanen asia, joka koskettaa myös heitä, ketkä ei ehkä ole vielä sieltä yliopistosta valmistuneet. Eli kun täs on tullu esiin, et monipuolinen kouluttautuminen kannattaa, niin onko oikea oletamus, että mahdollisimman varhaisessa vaiheessa opiskeluja olisi ihan hyvä tietää, että miksi isona haluaa?

J: Kyllä se mun mielestä on juuri näin. Ja se ois ehkä myöski sellanen hyvä lähtökohta lähteä miettimään sitä, että mihin haluaisi, minkälaisiin tehtäviin haluaisin työllistyä, ja lähteä miettimään jo sillon opiskeluaikana sitä, että millaset aineyhdistelmät vahvistas sitä työllistymismahdollisuutta. Millasta substanssiosaamista mahdollisesti tarvitsisi lisäksi? Mikä olis se polku, mitä tarvitaan sen oman tavoitteen saavuttamiseksi?

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Ja myöski mun mielest ois tärkeää se, että sillo opiskeluiden aikana lähtis aika avoimin mielin työharjotteluihin. Hakeutus myöski kansainvälisiin tehtäviin, jos tämmönen kansainvälinen ura on mielessä, koska siitä saa sitä parasta mahdollista näköalaa siihen, että onko tämä se mun juttu vai ei.

Tässä aiemminki puhuttiin siitä, et tämmönen humanistinen koulutus on tämmönen aika lailla laaja, tämmönen generalistinen koulutus, nii sitä on hyvä kyllä vahvistaa jollaki vielä sen tyyppisillä substanssiaineilla, jonne haluais sitten suuntautua. Ku se haaste on siinä, et jos sul on tämmönen professioalan koulutus, sä pystyt sillä tutkintotodistuksella tai sillä koulutodistuksella osottamaan, mä oon tän alan ammattilainen. Mutta ehkä humanistin täytyy tehdä enemmän näkyväksi sitä osaamistaan ja todistella sitä, että kyllä mä tän homman osaan, ja mä haluan oppia tämän. Ehkä siinä on se haaste, mikä tulee monesti humanistisen koulutuksen saaneella.

P: Jos ajattelen ihan tietysti omalta... Oma napa on lähin napa. Mietin omaa uraa. Oon ollu julkishallinnolla valtionorganisaatiossa [musiikki alkaa voimistua taustalla] tiedeviestintää tekemässä. Sen jälkeen oon siirtynyt globaaliin yritykseen, logistiikkakonserniin tekemään organisaatioviestintää. Sinänsä ne lainalasuudet on samat. Tehdään kohderyhmä-, sidosryhmälehteä esimerkiksi. Tehdään sisäistä viestintää, asiakasviestintää. Jalkautetaan strategiaa. Hyvin yleisiä asioita, mut sitte se vahvistuu sillä substanssiosaamisella. Et onks se sitten liike-elämän puolta, kannattasko olla markkinoinnin opintoja mukana, pitäskö olla jotain talousalan opintoja siellä taustalla, jos menee yrityspuolelle? Tai jossain julkishallinnossa tai järjestöpuolella, niin onks siellä sitten jotain semmosta, mikä tukee just sen organisaation viestintätehtäviä, jos viestinnästä puhutaan?

Se on se perusoppi, mitä on saanu siitä omasta koulutuksesta, mut sitten ne kaikki mausteet pitää hakee siihen päälle. Ja nimenomaan toi ennakkoluulottomuus, mitä Jaana sano, että kannattaa mennä semmosiin paikkoihin, mistä ikinä vois kuvitella, että humanisti vois työllistyä, koska sieltä saattaa löytyä aika isoki sarka tehtäväks, että kannattaa kokeilla.

[musiikki jatkuu]

Huhuja humanisteista podcast jakso 05

Äänitteen kesto: 33 min

Litterointimerkinnot

T:	Haastattelija, Tuomas Lius
U:	Haastateltava, Taina Ukkola
J:	Haastateltava, Jukka Mäkisalo
sa- (sana)	sana jää kesken epävarmasti kuultu jakso puheessa tai epävarmasti tunnistettu puhuja
(-)	sana, josta ei ole saatu selvää
(--) [tauco 10 s]	useampia sanoja, joista ei ole saatu selvää vähintään 10 sekunnin tauco puheessa
, . ? :	kieliopin mukainen välimerkki tai alle 10 sekunnin tauco puheessa

[musiikkia]

T: Humanisti. Mitä ajatuksia tuo sana herättää sinussa? Kyllä, yrittäjät ja työelämän edustajat, minä puhun nyt erityisesti teille. Yhteiskunnat digitalisoituvat ja globalisoituvat. Tulevaisuus tarjoaa uusia haasteita. Mitä tehdä ja kenen puoleen kääntyä, kun haluat kasvuhakuisen yrityksesi erottuvan, olevan saavutettavissa ja kohtaavan erilaisia tarpeita sekä ihmisiä? Tässä podcastissa laajennetaan kapeita käsityksiä ja stereotyyppioita humanisteista ja siirretään ummehtunut ajattelu syrjään. Minun nimeni on Tuomas Lius, ja tämä on Huhuja humanisteista.

[musiikki jatkuu]

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

T: Perinteisesti humanisteja työllistävät alat ovat kokeneet valtavia muutoksia viime vuosina, eivätkä muutosten tuulet ole suinkaan tyyntymässä. Tulevaisuudessa humanisteille tyypillisiä ammattinimikkeitä on jäämässä pois, mutta samaan aikaan eri alojen automatisoituminen ja megatrendiksi noussut teknologistuminen ovat tuomassa tilalle uusia.

Millaiseksi humanistin työ muuttuu? Ja minkälaisissa tehtävissä huomispäivän humanisti työskentelee? Työ- ja yliopistomaailman väliseltä tieltä edellytetään nyt entistä enemmän kaksisuuntaisuutta. Koulutus tarvitsee reaaliaikaista tietoa työelämän muuttuvista tarpeista voidakseen mukautua niihin ja tarjota opiskelijalle parhaat mahdolliset työkalut.

Tämänkertaisen jaksomme teemana on: työ muuttuu, miten koulutus reagoi? Vierailamme etäyhteyksien kautta ovat Taina Ukkola Kieliasiantuntijat Ry:stä ja Jukka Mäki-salo, HUMUS-hankkeen ohjaaja sekä Itä-Suomen yliopiston humanistisen osaston varajohtaja. Tervetuloa!

U: Kiitos.

J: Kiitos.

T: Ja ennen ku mennään kurkkimaan tuonne tulevaisuuteen, niin pysytellään tovi tässä päivässä. Voitas jutella vähän siitä, että mitkä ovat tämän päivän humanistin tärkeimpiä panoksia työelämään?

U: Mä luonnehtisin humanisteja ehkä sellasena työelämän moniottelijoina. Ois aika sel-lane hyvä kuvaus heistä, koska sieltä löytyy niin monenlaista osaamista ja taitoa ja tie-toa, että oikeestaan on vaikee laittaa humanisteja yhteen lokeroon.

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

J: Ja minä täydentäsin tähän sen, että eri yliopistoissa varmasti myöskin humanistinen koulutusala, nii se sisältää hieman erilaisia tutkintoja. Et jos puhutaan Itä-Suomen yliopistosta, niin meillä se on logopediasta kielten osaajiin, kulttuurialan osaajiin, historian, ja myöski teologia luetaan koulutusalan humanistisiin koulutusaloihin, että kyllähän siihen hyvin erilaisia sisältöjä ja tutkintoja jo lähtökohtaisesti sisältyy. Ja sitte eri yliopistoissa tää profiili on tietysti pikkusen erilainen.

T: Nyt jos mietitään sitä humanistista osaamista tuolla työelämässä, ja mitä se tuo esmes vuorovaikutustaitoihin ja viestintään ja eettisiin kysymyksiin, niin jo tänä päivänä varsinki tässä jälkimmäisessä kamppaillaan semmosten asioiden kanssa, mitkä on semmosia aika isoja juttuja, ja ku miettii, miten lääketiede ja teknologia etenee hurjaa vauhtia, niin siel nämä moraalis-eettiset kysymykset nousee koko ajan tärkeämmiksi. Miten näkisitte tulevaisuudessa, että tulisiko sitten humanistisen koulutuksen... Onko siellä semmosia parantamisen, kehittämisen paikkoja juuri näissä, jos rajataan nää vuorovaikutus, viestintä ja eettiset kysymykset ihmistuntemuksesta?

J: Olemassa oleva tilanne on sellainen, että jos otetaan tuo kääntäjien ja tulkkien koulutus tässä esimerkiks yhtenä, niin se on jo kokenu kovin rankkoja muutoksia tämmösen ihan yleisen digitalisaation ja koneoppivien järjestelmien kautta. Mehän emme enää kouluta kääntäjiä. Se perinteinen käsitys kääntäjästä on varmasti [naurahtaa] maallikolla tämmönen kaunokirjallisuuden kääntäjä. Se on hyvin niinku semmonen tunnettu. Mutta itse asiassa kaunokirjallisuuden kääntäminen on vaan markkinoilta noin pari prosenttia kääntämisen... Se on enimmäkseen, siis 98 prosenttia, muuta kääntämistä kuin kaunokirjallisuuden kääntämistä. Se on kokenu ison muutoksen, koska konekääntämistä käytetään nykyisin pääosin siinä, ja kääntäjä toimii siis vain sen konekääntimen ja sitten tulevan lukijan välissä tämmösenä laadunarvioijana ikään kuin. Ja niinpä me koulutetaan jo nyt tämmösiä, kääntäjistä, laadunarvioijia. He tekevät työtä sen koneoppivan järjestelmän kanssa ja ihmisiä varten.

U: Mä luulen, että ite kanssa edustan juurikin kyseisiä ammatteja tässä omassa työssäni. Kyllä se on ollu jo tosi pitkään. Se koneiden kanssa työskenteleminen ja teknologioiden haltuun ottaminen ollu tosi pitkään jo esimerkiks kielten alalla oikeestaan jo arkipäivää, että se vastaava on tullu oikeestaan muille aloille vasta nyt ihan muutamina

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

lähivuosina enemmän, ku mitä se on ollu meillä, et on käytetty jo, sanotaanko, alkeellisista käännoismuisteista alkaen, niin on käytetty jo koneita apuna siinä omassa työssä. Tää on vaan nyt laajentunu sit enää viime vuosina ihan selvästi.

T: Tuosta kielen kääntämisestä ja keinoälystä, niin itse maallikkona varmasti semmonen konkreettisin kokemus on tuo Google-kääntäjä, mikä herättää monenlaisia tuntemuksia ja ajatuksia. Mut se, että miten sen on ihan parin vuoden aikana huomannu, miten se on kehittynyt. Ja itse nyt en kielen kääntämisestä tai algoritmeista ymmärrä juuri tuon taivaallista, mutta että (siinä äkkinäinenhän) [06:48] vois mieltii, että no se algoritmi totta kai kehitty, ja se keinoäly kehitty siellä. Mut ihan siis puhtaasti omasta mielenkiinnosta kysyn, et onks teillä esimerkiks tietoo siitä, että onko Googella miten paljon humanisteja, kieliasiantuntijoita kehittämässä sitä algoritmii? Et ku mieltii, et joku ihan pari vuotta sit se Googlen kääntäjä tuotti semmosia lauseita, mitkä jos joku ihminen puhus, nii se kuulostas vakavasti henkisesti häiriintyneen ihmisen sanoilta, mutta nyt sieltä tulee semmosia ihan käyttökelpoisia käännoksiä.

J: Ikävä kyllä humanistit eivät ole opettamassa Google-kääntäjää [naurahtaa] kääntämään paremmin, että kyllä se on se koneoppiva järjestelmä itse, et se perustuu tilastolliseen konekääntämiseen. Se perustuu siihen, että siellä on rinnakkain olemassa valtavia tekstimassoja, joista tää algoritmi... Siis algoritmi ei osaa kieltä, se hakee vain tilastollisesti parhaat vastineet sieltä jo olemassa olevista käännoksista. Ja silloin kun tekstimassaa on olemassa hirveästi, ja kun järjestelmä on tämmönen neuraalinen, että se on niinkun oppiva järjestelmä, niin silloin se yksinkertaisesti parantaa itse sitä suoritustaan koko ajan. Ja silloin nää sen omatkin käännookset tulee osaks sitä tekstimassaa. Ja tää on se syy, minkä takia se hitaasti ja varmasti paranee koko ajan se konekääntimen laatu – niissä kielissä, joissa sitä tekstimassaa on.

U: Ja pitkään on saatukki kohtuuhyviä tuloksia esimerkiks englanti-espanja-kielipareissa ihan just jo pelkästään samanlaisen tällasen kielellisten yhtäläisyyksien vuoks, että siellä rakenteelliset asiat on pitkälti samoja. Mutta sit taas englanti ja suomi on jo siinä rakenteellisuudessaan niin kaukana toisistaan.

J: Mutta jos mennään nyt sitten tähän varsinaiseen asiaan, eli siihen humanistiin siinä teknologian ja ihmisen välissä, niin siihen tarvitaan tavallaan sitä laadunarvioijaa. Ja että minkälainen teksti – se kone tuottaa vain yhden käännöksen, se ei tuota sieltä kymmentä erilaista käännöstä erilaisia viestintätilanteita varten. Tarvitaan ihminen kuitenkin arvioimaan, humanisti tarvitaan arvioimaan siihen se viestintätilanne.

U: Ja kone harvemmin ymmärtää konteksteja, et jo ihan yksinkertaisesti, jos yhdellä sanalla on monta merkitystä, niin se ottaa sieltä sen useimmiten esiintyneen eikä välttämättä sitä, joka sopii siihen lauseen kontekstiin. Sit siellä myös saattaa olla... Viime aikoina on puhuttu paljon esimerkiksi konekääntimien sukupuolittuneisuudesta ja siitä, että minkälaista kieltä se tuottaa sukupuolittuneista termeistä tai ammanteista tai vastaavista, että myöskin tällaiset asiat jää helposti huomaamatta.

T: Tässä vois aatella niinkuin, että siinä, missä keinoäly kehittyy, olisi myös hyvä olla jonkinlainen keinoälytunne, mikä kehittäisi siellä koneitten puolella, tai mitä pystyttäisiin kehittämään. Varsinkin tällasessa science fiction -kirjallisuudessa ja -elokuviissa keinoäly esitetään usein aina hyvin uhkaavana juttuna, ja kyllähän siihen ehkä semmonen ajatus sisältyy, et kun keinoäly ottaa enemmän ja enemmän valtaa ja näin, olisi myös mukava ajatella, että siinä jonkinlainen semmonen ihmisen armollisuus saattaa myös istutettua. Että usein sitten semmoset kylmän matemaattis-loogiset ratkaisut, niin niistä jää sitten juurikin se humanismi pois.

J: Se on niinkun oikeassa yhteydessä oikeanlaista viestintää.

T: Aivan. Nyt jos sitten mennään vähän kurkkimaan sinne nurkan taakse, niin mitkä on semmosia tyypillisiä ammattinimikkeitä, semmosia aloja, mihin humanistit, erityisesti jos puhutaan generalisteista, ovat työllistyneet, niin mitkä näistä tämmösistä ammattinimikkeistä on mahdollisesti jäämässä pois?

U: No mä vastaisin ehkä tähän eräänlaisella kysymyksellä, et onko humanisteilla jotain tyypillistä ammattinimikettä, ja mun mielestä vastaus on, että ei ole. Koska oikeastaan niitä ammattinimikkeitä on varmaan niin paljon, kun on humanistejaki.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Just nimenomaan sen takia, että se työllistymisen kirjo voi olla niin suurta. Toki sit jos puhutaan vaikka just meidän aloista, jota me Jukan kans täs edustetaan, niin toki siellä perinteisillä kääntäjän ja tulkin nimikkeillä toimivia on todella paljon. Mutta sit jos mennään yhtään laajempaan työnkuvaan, niin sit se nimike voi olla mitä tahansa.

J: Opetusala on kaikkienensa semmonen, että se ei varmasti kyllä häviä ihan heti, että kieltenopettajat ovat perinteisesti tulleet humanistisilta aloilta. Edelleen (--) [12:24] se historiantutkijat ovat semmonen, että ei sitä ihan heti ala [naurahtaa] koneoppiva äly tekemään. Historiankirjoitus on tulkintaa, jos mikä, ja siinä tarvitaan sitä ihmistä.

Mutta kyllä esimerkiks tän HUMUS-hankkeen aikana on yllättäny esimerkiks se, että kyllä perinteisestikin humanisteja on paljolti sijottunu esimerkiks huolinta-alalle ja logistiikkaan. Ja tää on vähän tullu meille itsellekki yllätyksenä, että siellä tarvitaan ihmisiä, jotka osaavat kieliä monipuolisesti ja jotka niinku pystyy, et se on vuorovaikutukseen perustuva ala, niinku tavaraliikenne, logistiikka kaiken kaikkienensa. Niinpä meillä esimerkiks hankkeessa nyt sitten on mukana myöskin tämmösiä huolinta-alan yrityksiä. Alan ihmiset itse sanovat, että sinne varsinaisesti kukaan ei kouluta, huolinta-alalle. [naurahtaa] Ja niinpä sinne sijottuu sitte hyvin monennäkösiä ja monennäkösillä taustoilla ihmisiä, ja tää humanistinen koulutus on yksi, jolla sinne mennään töihin.

U: Toi on mun mielest todella hyvä esimerkki siitä, että se nimike hirveen vähän kertoo ikinä siitä työn sisällöstä. Ja siihen mä koen, että tosi moni opiskelija varmasti herkästi jää kiinni, että se nimike ei kuulosta siltä, että se työ voisi olla, joka sopis hänen koulutusprofiililleen. Et täs on myös mun mielest yks sellanen ongelma, joka pitäs ratkasta tai ainakin tuoda esiin, [musiikki alkaa] että se työ on paljon muutaki ku vaan se nimike.

T: Minkälaista osaamista [musiikki loppuu] jo koulutuksen tulisi tuottaa työelämän vinkkelistä? Eli mitä semmosia työelämän tarpeita tulis opiskelijan tietää, ja mitä tän koulutuksen tulisi ottaa huomioon, ennen kun opiskelija valmistuu sinne suureen tuntemattomaan?

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

J: Yks semmonen iso muutos, joka on ihan kaikilla aloilla tapahtunu, on tietysti digitaalisten työkalujen käyttö. Ne on luonnollisesti tullu myöskin humanistisille koulutusaloille. Ja niitä pitää vaan ottaa lisää, mut se ei voi tapahtua sillä tavalla, että humanistisen alan opiskelijat alkaa opiskella yhtäkkiä tietojenkäsittelytieteitä tai jotakin muuta, vaan siis se on nimenomaan sitä, että otetaan käyttöön digitaalisia työkaluja. Siinä koulutuksessa ne ovat luonteva osa sitä koulutusta, ihan samalla tavalla, ku ne on luonteva osa työelämää. Että ne integroidaan siihen koulutukseen. Tätä on tapahtunu ja tapahtuu koko ajan, että koko ajan otetaan koulutuksessa uusia työkaluja käyttöön. Se on yks semmonen selkee tarve. Sillä tavalla myöski humanistit tavallaan omaksuu. Jos tulee työnkuvia, joissa humanisti on siellä ihmisen ja teknologian välissä, nii se teknologia pitää olla sen käyttäjän kannalta tuttua. Ja ne käyttöominaisuudet ovat tärkeitä. Ja silloin humanistia koulutetaan siihen.

U: Joo, toi on oikeestaan, toi digitaaliset työvälineet on yks hyvä esimerkki, minkä Jukka just tossa nosti esiin, koska valitettavan paljon näkee edelleen opiskelijoita, jotka tulee työelämään tai on astumassa työelämään, eikä heillä oo riittäviä valmiuksia siihen nykytyöelämän välttämättä vaatimuksiin niitten digitaalisten taitojen osalta. Että osataan ehkä just käyttää jotain Wordia, mut siihen se sit välillä valitettavasti tuppaa jäämäänkin, mikä on tosi sääli, koska kuitenkin todella paljon erilaisia alustoja ja työkaluja joudutaan kuitenkin, oli se työ oikeestaan minkälaista tahansa. Et kyl tää on varmasti sellanen osaamiskuilu tavallaan, joka pitäis kuroa umpeen. Ja se on, niinku just Jukka sano, että se ei tarkota sitä, että tietojenkäsittelytiedettä pitäis lukea, vaan se, että sen täytyis olla siellä sen koulutuksen ajan läpileikkaavasti alusta loppuun, eikä vaan yks kurssi siellä täällä, jonka jälkeen niit taitoja ei enää ehkä hyödynnetäkään, ja ne jää passiivisiks.

Ja toinen, minkä mä sano-, ja varmasti monet opiskelijat, joiden kanssa oon just puhunu niistä työelämätaidoista, niin kyl ne koee, et he tarvis enemmän ohjausta. Et he ei osaa hakeutua itse siihen ohjauksen pariin. He koee, että he ei ehkä saa riittävää ohjausta. Ja sit välttämättä se, että onko yliopistolla esimerkiks riittävästi... Jos aatellaan vaikka meidän alaa, joka on ihan hirveen moninainen, ja työllistymismahdollisuudet on lähes loputtomat, niin onko yliopistolla ees mahdollisuuksia antaa sitä kaikkea tietoa, joka auttais sitä opiskelijaa esimerkiks eteenpäin?

T: Miten jo tänä päivänä, niin miten esmes yliopistot ja ammattikorkeakoulut, tekeekö nämä oppilaitokset mitä yhteistyötä? Jos mä mietin, et mikä olisikaan hedelmällisempää, kun nämä ihmiset jo opiskeluaikana näistä kahdesta eri maailmasta, et heille tarjottas yhteisiä kursseja, yhteisiä opintoja, joka ehkä sit myös semmosella ihmistasolla auttas purkamaan sitä vastakkainasettelua, mihin sitte... Monta kertaa tuntuu törmäävän siihen, että no ei ne insinöörit, ei ne ymmärrä muuta kun numeroita, ja ei ne humanistit, nehän vaan halailee puita tuolla jossain. Niin se, että tämmöset yleistyksen karsiutus jo siinä vaiheessa, kun nämä nuoret ihmiset jo tapaisivat toisensa opiskeluaikoina, toteis, et hei, tässä samassa veneessä tässä ollaan, ja samaa maailmaa tässä pyritään parantamaan.

J: Jos ensin vastaan tuohon kysymykseen, että tehdäänkö yhteistyötä, niin tehdään, mutta se riippuu ihan koulutusalaista. Esimerkiks ajatellaan Joensuun kampusta, Itä-Suomen yliopistossa, niin täällä Karelia-ammattikorkeakoulun profiiliin ei kuulu humanistisen alan koulutusta. Eli tavallaan se on täällä (yliopiston vastuul, ja) [19:06] siinä mielessä siel ei oikeen oo osapuolta, joka sitten nimenomaan humanistisilla aloilla tehtäs.

Mutta sillä tavalla esimerkiks kyllä, että esimerkiks meillä tuohon kulttuurintutkimuksen puolelle, sinne... Meil mediakulttuuri ja viestintä on oma oppiaineensa, niinku medialle koulutetaan ihmisiä. Niin meille tulee maisterivaiheeseen opiskelijoita sieltä amkin puolelta, jotka on suorittanu siellä sitten jotakin semmosta, joka antaa pätevyyden tulla suoraan sitten maisteriopintoihin. Tämmöstä sujuvuutta opiskelijan kannalta on, ja se on oikeen hyvä.

U: Joo, kyl se on paljolti siitä kiinni, että niinku Jukka sano siitä koulutusalaista. Ja mä koen, että tietojenkäsittelytieteet ja insinööritieteet tuppaa olemaan myös yrityksille paljo helpompia tavallaan yhteistyökumppaneita siinä, et se on todella selkeää se opintojenki polku siellä korkeakouluissa. Kun taas sit humanistisissa tieteissä se on vähän ehkä abstraktimpaa, jollon yrityksetkään ei välttämättä osaa tarttua siihen. Ja he ei ehkä ymmärrä myöskään omia tarpeitaan, ja siitä lähtökohdista sitten lähtis lähestymään ehkä sillä yhteistyöllä.

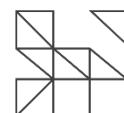
Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

J: Tuohon jos vielä saan täydentää, yks semmonen, jossa meidän ei varsinaisesti tarvitse yhtään muuttua koulutuksen tarjoajana tai koulutuksen antajana, on se, että siis perinteisesti humanistisilla aloilla tutkinnot ovat hyvin yksilöllisiä. Opiskelija saa itse valita tavallaan sen, että mistä se hänen tutkintonsa koostuu. Kyllähän meillä on esimerkiksi, sanotaan nyt nii, että esmes venäjän opiskelijoilla, niin selvästi he ottaa jonkun verran kauppatiedettä sivuaineeksi sinne ja muodostavat itse tämmösen monialaisen tutkinnon, jossa ei ole pelkästään humanistisia tieteitä. Tää on erityisesti Itä-Suomen yliopistossa, jossa on vapaa sivuaineoikeus ja on tarjonta, niin opiskelijoilla on ollu jo vuoden 2010 jälkeen koko ajan mahdollisuus rakentaa työelämää varten hyvin yksilöllisiä tutkintoja. Ja jotkut osaavatkin tehdä sitä, et he valitsee sieltä vähän tietojenkäsittelytiedettä humanististen alojen rinnalle tai kauppatiedettä tai jotaki muuta. Ja sillä tavalla ovat jo työelämään sitten lähtiessään, niinku heillä on tämmöstä todella monialaista osaamista.

Tässä mielessä meillä on jo olemassa aika joustava koulutusjärjestelmä työelämän tarpeita varten. HUMUS-hanke on iskenytki just tähän markkinointiin, että me pystytään markkinoimaan jo tätä olemassa olevaa järjestelmää sillä tavalla, että se on läpinäkyvästi hakijoille sellainen, että he todella pystyvät rakentamaan hyvin yksilöllisiä tutkintoja. Mut tietysti opiskelijan pitäs sitte [naurahtaa] ite vähän tietää, että mihin hän on menossa sen valmistumisen jälkeen.

U: Ja pakko sanoo se, että kyllähän ne työelämään liittyvät opinnot ja tälläset projekti-työt ja tälläset on kehittyneet todella paljon siitä, mitä on ite esimerkiksi siellä 2010-luvun toisella puolella opiskellu. Että juurikin Itä-Suomen yliopistossa, et ne on kehittyneet todella paljon siitä, että nyt kateellisena aina välillä kurssikuvauksia luen, että oi vitsi, kun tollasta ois ollu silloin, että oispa ollu siitä hyötyä. Et siinä mielessä oon kyllä tosi ilonen, että kuitenkin kehitystä on tapahtunu melko paljon.

T: Kyllähän semmonen kuva, mikä tässä muodostuu, on se, että yliopisto tarjoaa jo tosi hyviä työkaluja. Et kuten Jukka sano, että ne on siellä olemassa, mut just se, että se, mikä ollu semmonen yks ajatus tai ilmiö, mikskä sitä haluaa sanoo, mikä on näissä podcastin jaksoissa jo aika toistuvasti tullu esiin, on se, että opiskelijalta kuitenkin aika paljon sitä oma-alotteisuutta vaaditaan.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Tääki on ehkä vähän semmonen klisee, se ikuisuusopiskelija. Ehkä sitten tässäki tulee just siihen, että nimenomaan semmonen... Mikä on tämmösissä ammattiopinnoissa, niin siellähän on se semmonen hyvin määrätie-, niinku täs oliki just puhe tästä, et miten (tommoset insinööriopiskelu, ne) [23:50] tähtää alusta asti siihen tiettyyn spesifiseen ammattiin, toimenkuvaan. Kun taas yliopistolla se polku voi olla vähän hankalammin löydettävissä, vaikka ne työkalut ja kaikki resurssit onki. Mut se, että opiskelijan pitäs... häneltä pitäs löytyy sit se kompassi.

Ja onko sit näin, että... En tiä yhtään, miten... Tämän voisin pukea kysymyksenkin kaa- puun, että mitenkä yliopistolla opinto-ohjaus, niin onko se miten helposti lähestyttävä? Miten semmonen opiskelija, kuka ei vielä ihan... joka on tehny jo nää ainevalinnat ja päässy opiskelujen alkuun, mutta sit ei oikeen tiä, että mitä tämän kaiken kanssa tekis, niin minkälaisia resursseja siellä opinto-ohjauksen puolella?

J: Perinteisesti ei oo katsottu, että se ammatinvalinnanohjaus kuulus yliopistolle. Se on opintojen ohjausta. Ja niin se on edelleenkin, että kyllä sillä opiskelijalla... Puhutaan kuitenkin jo isolta osin hyvinki aikuisista ihmisistä, että kyllä heillä pitää tavallaan sitten sen opintojen aikana muodostuu varmasti jonkinnäköstä käsitystä työelämästä. Siihenkin juuri tämä hanke pyrkii nyt puuttumaan, että meillä olis niitä työelämäyhteyksiä sen koulutuksen aikana niin paljon, että sille opiskelijalle syntyä kuva siitä, että mihin hän mahdollisesti haluaa suuntautuu.

Sitä itse opintojen ohjausta kyllä on. Sekin vähän vaihtelee koulutusaloittain. Esimerkiks meillä humanistisessa osastossa on ollu nyt joitakin vuosia tämmönen... Me itse kutsutaan sitä omaopettajajärjestelmäksi, että sen kandidivaiheen ajan opiskelijalla on tukena siinä opintojen ohjauksessa ihan oma opettaja tavallaan. Ja sen lisäksi meillä on sitten myöski opintohallintohenkilöstöä. Amanuenssit ihan koko ajan päätoimekseen myöski antavat opiskelijoille sitä opintojen ohjausta. Mutta ei oo ihan helppo mennä aikuiselle ihmiselle sanomaan, että nyt otat sitte tuosta ton ja ton paketin ja meet tonne töihin [nauraa].

U: Kylhän se tietysti vaatii siis todella paljon omaa perehtymistä ja vähän ehkä vaivanäköä siinä, että löytää niitä mahdollisuuksia. Toki siinä mun mielestä ehkä koulutuksen täytyisi kuitenkin olla apuna, että pystyttäis suuntaamaan, että jos sua kiinnostaa nää, niin täs on näitä mahdollisuuksia. Ja toki sit jos on hyvät työelämäyhteydet, niin sit toki niiltä yhteistyökumppaneilta pystyis myöski saamaan sitä apua, että meillä o opiskelijoita kiinnostunu tästä ja tästä, oisko teillä antaa enempiä tietoa. Ja sitä esimerkiks me Kieliasiantuntijat Ry:ssä tehäänki just paljo myöski humanististen alojen kanssa, varsinkin meidän alojen, että tarjotaan niitä erilaisia mahdollisuuksia. Tai näytetään niitä erilaisia urapolkuja.

T: Vielä palataksemme näihin oppilaitosten väliseen yhteistyöhön ja siihen, mistä tuossa oli jo aikasemminki puhetta siitä, miten humanistin rooli varmasti jo tänä päivänä ja tulevaisuudessa tulee olla asettua ikään kun tulkiksi sinne ihmisen ja koneen väliin. Mitä ajattelette siitä, et kannattasko humanistien kouluttautua sillä tavalla, että heidän opiskeluihinsa tulis myös valmiuksia teknologiseen osaamiseen? Vai kannattasko näitä insinöörejä houkutella, tai ei nyt houkutella, vaan siis tarjota heille mahdollisuutta opiskella sitten näitä ihmisymmärryksen taitoja?

U: Mä sanoisin, et vastaus on varmaan jossain niiden kahden välissä. Mä näkisin sen niin, että joskus vähän turhaan tehdään sellasta vastakkainasettelua insinöörیتieteiden ja humanististen tieteiden välille, mikä ei oikeestaan ehkä todellisuudessa siellä varmaan työelämässä enää oookkaan se todellisuus. Vaan se, et parhaimmitenhan niitä tuloksia voitais saada, kun työskennellään tällaisissa moniammatillisissa tiimeissä, että siel on niitä insinöörejä, siel on niit ekonomeja, humanisteja. Et siitä varmaan saadaan se paras tulos. Ei niinkään, että nyt yhden ryhmän täytyis jotain tiettyjä ominaisuuksia itselleen saada.

J: Tuosta vastakkainasettelusta ylipäättään mulla on semmonen käsitys, että siinä ainakin puolet on todella semmosta tiedon puutetta ja markkinoinnin puutetta ja muuta. Että siinä mielessä on ihan totta se, että meiän pitää yksinkertaisesti ryhtyä vaan markkinoimaan näitä koulutuksen luonteita. Ja sitä avoimesti, niinku Tuomas sanoi, paljon enemmän, niinku jakamaan sitä tietoa, että mihin näillä koulutuksilla oikeasti sitten mennään töihin. Ja se on niinku se tärkeä osa, että syntyy tavallaan, ei pelkästään

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

opiskelijoille, vaan ylipäättäänkin yhteiskunnassa syntyy sit se oikeampi käsitys siitä, että mitä näillä koulutustaustoilla siellä yhteiskunnassa sitten tehdään.

U: Ja kyl mä ehkä näkisin myös, että vastuu ois myös ehkä yhteiskunnassa ja siel elinkeinoelämässä myöskin ottaa selvää siitä, että mitkä ne on ne humanistien potentiaalit, eikä vaan katsoo kapeesti sitä jotain substanssiosaamista. Ku se on kuitenkin vaan yks osa-alue siel työelämässä, jota sit loppujen lopuks tarvitaan.

J: Esimerkiks semmosia ajatuksia on lennelly meillä, että Itä-Suomen yliopistossaki koulutetaan esimerkiks johtamista, mutta kun se sijottuu kauppatieteitten alaan, tonne yhteiskuntatieteelliseen tiedekuntaan, niin sillä on tietysti sillon, niinku sillä koulutuksella, oma painotuksensa. Ja se on luonnollista: tää ei oo tarkotettu millään tavalla nyt moitteeksi koulutusta kohtaan. Päinvastoin: totta kai sen täytyy keskittyä siinä johtamisessa niihin kauppatieteen alan ja työelämän kannalta keskeisiin kysymyksiin.

Mutta että esimerkiks juuri missään ei kouluteta siis ihmisten johtajia. Tää vois olla tavallaan esimerkiks semmonen, jos olis rohkeutta, jonka humanistit vois kaapata [nauraa] vähän niinku itselleen. Että me alkasimmekin kouluttaa ihmisten johtajia. Perinteisesti suomalaiset ovat insinöörkansaa, ja meil on niinku, managementia kyllä hallitaan, mutta sitte se ihmisten johtaminen on vähän, niinku tiedossa on, niin ja näin.

Et ihan hyvin voitais tavallaan ryhtyä myöski [musiikki voimistuu taustalla] vähä tämmösiä uusia todella koulutusaloja miettimään vähän vapaammin. Vaikka pitkä tie on se, että sellasesta tulis sitte yliopistollinen oppiaine ja koulutusala, nii siihen on pitkä tie. Mutta tämmösiä rakentamaan yhteistyössä, koska kyllä meillä tiedossa on, että vuoro-vaikutukseen ja viestintään liittyvät työtehtävät eivät tulevaisuudessa vähene.

U: Ja must on ihan mielenkiintosta ajatella, että Euroopassa tai Briteissä oikeesti johtajilla on nimenomaan sitä humanistista koulutusta siellä taustalla, enemmän kun jotain teknillis-luonnontieteellis-matemaattistaustaa.

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

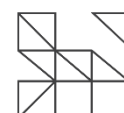
Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS

Ihan just sen takia, niinku Jukka sano, että se ihmisten välinen vuorovaikutus ja viestintä ja se semmonen on paljon arvostetumpi taito kun sit se varsinainen management. Et kylhän tässä täytyis myös jonkunlainen asennemuutos, ois ehkä tarpeen myös tääl suomalaises yritysmaailmas.

T: Loppukevennyksenä: näyttäishän se käyntikortissaki hyvälle, ku se titteli olisi ihmisten johtaja.

U: [nauraa].

J: Joo, siinä heti synty ammattinimikkeitä [nauraa].

T: Kyllä.

[musiikkia]

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

HUMUS